

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Митні формальності при імпорті смартфонів»

Студента 2 курсу, 12м групи
спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа»

Мирводи Антона
Вікторовича

Науковий керівник
д-р техн. наук, професор

Каравасєв Тарас
Анатолійович

Науковий консультант
канд. техн. наук, доцент

Марчук Наталія
Богданівна

Гарант освітньої програми
д-р техн. наук, професор

Мережко Ніна
Василівна

Київ 2021

Завдання по ВКР

Завдання по ВКР

АНОТАЦІЯ

Мирвода А.В. Митні формальності при імпорті смартфонів

У випускній кваліфікаційній роботі проаналізовано стан та перспективи розвитку ринку смартфонів в Україні, розроблено критерії ідентифікації для смартфонів. Проаналізовано діюче законодавчо-нормативне регулювання здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів. Проведено товарознавчу експертизу та оформлено її результати. Проаналізовано класифікацію смартфонів згідно з УКТЗЕД. Проаналізовано процедуру визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті смартфонів на митну територію України. Визначені особливості митних формальностей при імпорті смартфонів.

Ключові слова: смартфони, ринок, товарознавча експертиза, митне оформлення, митні формальності, імпорт, код товару згідно з УКТЗЕД, митна вартість, митна декларація, митні платежі.

SUMMARY

Mirvoda A.V. Customs formalities at the import of smartphones.

It was analyzed the state and the prospects of the smartphones market in Ukraine and the criteria for commodity identification were defined. The current legislative regulation of customs formalities for the import of smartphones, assortment of smartphones moving across the customs border of Ukraine was analyzed. The commodity expertise was conducted and its results were formalized. The classification of smartphones according to UCGFEA was analyzed. The procedure of determining the customs value and accrual of customs payments for the import of smartphones into the customs territory of Ukraine were analyzed. Features of customs formalities at import of smartphones are defined.

Keywords: smartphones, market, commodity expertise, customs clearance, customs formalities, import, commodity code according to UCGFEA, customs value, customs declaration, customs payments.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АСАУР – автоматизована система аналізу та управління ризиками;

ДСТУ – державний стандарт України;

ЄАІС – Єдина автоматизована інформаційна система;

ЄС – Європейський Союз;

МВ – митна вартість;

МД – митна декларація;

ПМО – підрозділ митного оформлення;

СЛЕД – Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень

Державної митної служби України;

ТСД – товаросупровідні документи;

УКТЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні засади товарознавчої експертизи та здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів	10
1.1. Стан ринку смартфонів у світі та Україні	10
1.2. Особливості товарознавчої експертизи та здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів	16
РОЗДІЛ 2. Товарознавча експертиза смартфонів для митних цілей.....	22
2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження.....	22
2.2. Характеристика асортименту смартфонів, що імпортуються в Україну.....	25
2.3. Товарознавча експертиза смартфонів та оформлення її результатів для митних цілей.....	31
РОЗДІЛ 3. Здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів ..	39
3.1. Визначення коду смартфонів згідно з УКТЗЕД.....	39
3.2. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті смартфонів	44
3.3. Аналіз здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів згідно з митною декларацією.....	49
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Смартфон (з англ. Smart – розумний та phone – телефон) – підкатегорія стільникових телефонів, які поєднують функції надання стільникового зв'язку з виконанням широкого спектру додаткових функцій і можливостей, забезпечуваних відкритими операційними системами й додатками до них. Відповідно смартфони мають характеристики персонального комп'ютера, а порівняно зі звичайними мобільними телефонами мають більше постійне сховище інформації, більше оперативної пам'яті та порівняно потужний центральний і графічний процесор. У смартфоні, як правило, представлена велика кількість функцій, яких немає у звичайному телефоні, та на який встановлено повноцінну операційну систему (Windows Mobile, Android, Apple iOS та ін.). Такий телефон відрізняється зручною та швидкою роботою з мобільним інтернетом у форматі мереж 3G, 4G і згодом – 5G [1, 2].

Кількість власників смартфонів у 2020 році досягнула 3,5 млрд людей проти 4,8 млрд звичайних стільникових телефонів. Деякі люди при цьому володіють обома типами телефонів [3]. Майже 2/3 мобільних телефонів (66%), які були реалізовані в Україні за підсумками 2019 року - це смартфони, більшість з яких працюють на базі операційної системи Android [4].

На сьогодні ринок смартфонів в Україні повністю залежний від імпорту. Суб'єкти ЗЕД при ввезенні смартфонів намагаються декларувати недостовірні дані з метою заниження їх митної вартості та ухилення від сплати митних платежів. Тому при переміщенні через митний кордон України смартфонів виникає комплекс питань, пов'язаних з визначенням їх типу, основних технічних характеристик, коду згідно з УКТЗЕД.

Не менш важливим є те, що сучасні смартфони можуть мати різний вид та обсяг пам'яті, тип процесора, підтримувані стандарти зв'язку, бути обладнані додатковими модулями, мати різні формати доступу до мережі інтернет, зв'язку з мережами Wi-Fi тощо. Це ускладнює їх ідентифікацію, може суттєво впливати на митну вартість, встановлення видів нетарифних заходів регулювання, які будуть необхідними для нарахування митних платежів та

виконання митних формальностей у повному обсязі. Зазначене зумовлює актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи.

Об'єктом дослідження є смартфони, що імпортуються в Україну.

Предметом дослідження є критерії, методи та засоби ідентифікації смартфонів, а також порядок здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів.

Метою роботи є проведення товарознавчої експертизи смартфонів для митних цілей, аналіз здійснення митних формальностей при їх імпорті.

Для досягнення поставленої мети у роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити стан ринку смартфонів у світі, обсяги експортно-імпортних операцій із смартфонами в Україні;

- проаналізувати законодавчо-нормативні засади проведення товарознавчої експертизи смартфонів та здійснення митних формальностей при їх імпорті;

- надати товарознавчу характеристику асортименту смартфонів, представлених на ринку України;

- розробити критерії, методи та засоби ідентифікації смартфонів;

- провести товарознавчу експертизу смартфонів та оформити її результати;

- проаналізувати визначення коду смартфонів згідно з УКТЗЕД;

- визначити митну вартість та нарахувати митні платежі при імпорті смартфонів;

- проаналізувати порядок здійснення митних формальностей при митному оформленні смартфонів в режимі імпорту;

- надати пропозиції за результатами виконаного дослідження.

Наукова новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні критеріїв, методів і засобів для проведення товарознавчої експертизи смартфонів; узагальненні даних щодо експортно-імпортних операцій із смартфонами.

Практична цінність роботи визначається можливістю використання отриманих результатів в практичній діяльності Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби України.

Апробація результатів дослідження. за результатами проведених досліджень опубліковано статтю «Товарознавча експертиза смартфонів для митних цілей» у збірнику «Митна справа: практичний аспект» (К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021).

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 11 таблиць і 6 рисунків. Основний текст роботи викладений на 50 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ІМПОРТІ СМАРТФОНІВ

1.1. Стан ринку смартфонів у світі та Україні

Ще два десятиліття тому мобільний телефон вважався предметом розкоші. Розширення сфери використання мобільних телефонів в житті людини стало передумовою для створення найбільшими виробниками галузі так званих «розумних телефонів» або смартфонів. Наразі смартфони є одними з найпопулярніших гаджетів, які використовують споживачі.

Світовий ринок смартфонів динамічно розвивається, змінюється кожного року, що потребує його постійного аналізу. Аналітики щорічно досліджують конкурентну боротьбу між лідерами світового ринку, до яких відносяться торгові марки Samsung (Південна Корея), Apple (США), Huawei, Xiaomi, Oppo і Vivo (Китай) [5, 6]. Статистика світових продажів смартфонів у 2015 році показала, що лідером ринку стала компанія Samsung з обсягом продажів 324,8 млн. штук. Згодом, у 2016 році Samsung знову виявилась лідером продажів (304,2 млн. телефонів). За цей період частки провідних компаній Apple і Samsung склали, відповідно, 14,5% і 20,8% від усіх проданих телефонів. Китайські виробники смартфонів являються послідовниками за лідерами, отже, сумарна частка трьох провідних компаній Huawei, Oppo і Vivo за підсумками 2016 року склала 19,8% [5, 6].

У 2018 році лідером ринку встановився південнокорейський бренд Samsung, обсяг продажів якого склав 71,6 млн. штук [7]. На другому місці - Huawei (54,2 млн. штук), який продемонстрував значне зростання на ринках Європи, Близького Сходу, Африки та Індії. Третє місце рейтингу посідає компанія Apple, обсяг продажів якої - 41,3 млн. телефонів. Кращим з продажу у 2018 році став топовий iPhone X. Китайські бренди завойовують все більшу

частку світового ринку смартфонів, відповідно, Samsung стає складніше утримувати свої позиції [7].

У 2020 році спостерігаються суттєві зміни. Обсяг світового ринку смартфонів в 2020 році склав 1,29 млрд. штук проти 1,37 млрд. роком раніше. Хоча поставки пристроїв знизилися на 5,9%, ринок завершив рік з хорошими результатами (табл. 1.1) [5,6,8].

Таблиця 1.1

Обсяги виробництва смартфонів у світі у 2019 – 2020 рр.

Торгова марка	2020 рік		2019 рік		Зміни, 2020р./2019 р., %
	тис.штук	%	тис.штук	%	
Samsung	266,7	20,6	295,8	21,6	-9,8
Apple	206,1	15,9	191,0	13,9	7,9
Huawei	189,0	14,6	240,6	17,5	-21,5
Xiaomi	147,8	11,4	125,6	9,2	17,6
Vivo	111,7	8,6	110,1	8,0	1,5
Інші	371,0	28,7	409,5	29,8	-9,4
Всього	1292,2	100,0	1372,6	100,0	-5,9

Цей спад виявився рекордним за весь час і відбулося багато в чому через пандемію коронавірусу COVID-19 і дефіциту чіпів, викликаного виробничими проблемами на підприємствах. Більшість провідних китайських виробників серйозно постраждали через закриття заводів в Китаї та зниження споживчих витрат внаслідок глобального карантину.

Найбільшими виробниками смартфонів в глобальному масштабі за підсумками 2020 року стали компанії Samsung (20,6 %), Apple (15,9 %), Huawei (14,6 %), Xiaomi (11,4 %) та Vivo (8,6 %). (перераховані за розміром ринкових часток). Найбільший ривок зробила Huawei. Лідером глобального ринку смартфонів в 2020 році залишилася Samsung Electronics, однак поставки смартфонів у південнокорейської корпорації зменшились на 9,8% - до 266,7 млн. одиниць, що відповідає 20,6% від загального обсягу в світі. На друге місце піднялася Apple, наростила відвантаження iPhone на 7,9% за підсумками 2020 року. В результаті частка американської компанії в річному обчисленні

збільшилася з 13,9% до 15,9%. В цьому основна заслуга належить новій лінійці iPhone 12, завдяки якій в четвертому кварталі 2020 року було продано рекордну для Apple кількість смартфонів - понад 90 млн. штук [5].

Huawei, яка в 2019 році знаходилася на другій позиції в списку найбільших виробників смартфонів, рік по тому відкотилася на третю позицію. Головна причина - санкції США, через які китайської компанії було заборонено продавати телефони з сервісами Google. В результаті поставки смартфонів Huawei в 2020 році знизилися на 21,5%, а ринкова частка - з 17,5% до 14,6%. Слідом за Huawei розташувалися ще два китайські бренди - Xiaomi і Vivo. Вони за підсумками 2020 року записали в актив 9,2% і 8% ринку смартфонів відповідно. Xiaomi збільшила продажі на 17,6%, Vivo - на 1,5%, чому значною мірою сприяли невдачі Huawei.

Структура європейського ринку має майже такий самий вигляд, як і світового. Водночас, крім зазначених, наявні бренди мобільних телефонів, як-от Lenovo та OnePlus (обидві Китай) і японський бренд Sony [9]. Американська компанія Apple, що посідає друге місце за обсягами продажів у світі та в європейських країнах, очолює рейтинг виробників у США.

На ринку України споживачам пропонується широкий асортимент смартфонів закордонного виробництва. Найпопулярніші у 2020 році були такі смартфони: Samsung Galaxy S20/S20 Plus, iPhone 11/iPhone 11 mini, Realme 7 Pro, Samsung Galaxy Note 20 Ultra, iPhone 12 Pro/iPhone 12 Pro Max, OnePlus 8 Pro [11]. Ринок смартфонів України формується повністю за рахунок імпорту. Смартфони, як і інші мобільні телефони, класифікуються у товарній підпозиції 851712 «Телефонні апарати для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку» згідно з УКТЗЕД [12], сумарні обсяги за якою ми проаналізуємо нижче.

За даними Державної служби статистики обсяг імпорту в Україну мобільних телефонів, в тому числі смартфонів, у грошовому вираженні знаходився в межах від 426,5 млн. дол. США у 2016 р. до 739,2 млн. дол. США у 2020 р., що у 15-23 рази перевищувало експорт. При цьому, обсяги

останнього становили від 18,5 тис. дол. США у 2016 р. до 42,4 тис. дол. США у 2019 р. (рис. 1.1) [13].

Найбільша динаміка зростання імпорту мобільних телефонів спостерігається у 2016-2018 рр. За цей період обсяги імпорту підвищилися майже на 267 млн. дол. США або майже на 63%. У 2019 р. обсяги імпорту у грошовому вираженні знизилися порівняно з 2018 р. на 46,1 млн. дол. США або на 6,6%. Проте, у 2020 р. порівняно з попереднім роком обсяги імпорту мобільних телефонів в Україну зросли на 92 млн. дол. США або на 14,2% досягнувши рівня 739,2 млн. дол. США.

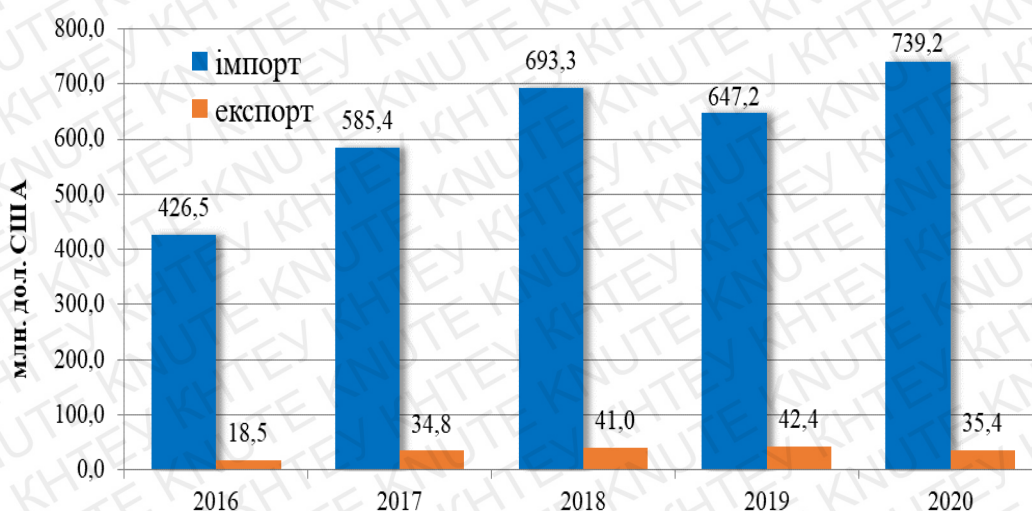

Рис. 1.1. Обсяги та динаміка експорту та імпорту мобільних телефонів, в тому числі смартфонів, у 2016-2020 рр. у грошовому вираженні, млн. дол. США [13]

Експорт мобільних телефонів за останні 5 років також характеризується змінною динамікою, яка відрізняється від імпорту. У 2016-2019 рр. спостерігається зростання обсягів експорту мобільних телефонів майже на 24 млн. дол. США або майже у 2,3 рази до рівня 42,4 млн. дол. США. У 2020 р. обсяги експорту мобільних телефонів з України знизилися до рівня 35,4 млн. дол. США, що на 7 млн. дол. США або на 16,5% менше порівняно з 2019 р. (рис. 1.1).

Як видно з рис. 1.2, у натуральному вираженні, як і у грошовому, обсяги імпорту мобільних телефонів, в тому числі смартфонів, значно перевищують обсяги експорту. Імпорт мобільних телефонів за останні 5 років знаходився в межах від 6,3 млн. шт. у 2016 р. до 7,8 млн. шт. у 2018 р., що у 26-52 рази більше, ніж обсяги експорту. При цьому, обсяги останнього становили від 122 тис. шт. у 2016 р. до 253 тис. шт. у 2019 р. Зміна динаміки імпорту та експорту мобільних телефонів у натуральному вираженні загалом відповідає показникам у грошовому вираженні [13].

Наявність експорту у загальній структурі товарообігу мобільних телефонів в Україні говорить про наявність їх виробництва. Загалом, виробництво мобільних телефонів, в тому числі смартфонів в Україні досить слабо розвинуте: відбувається лише збирання (комплектація) апаратів із запчастин, що ввозяться з-за кордону. Тому дані щодо експорту мобільних телефонів за кордон можуть в тому числі відображати ситуацію за давальницькими схемами виробництва.

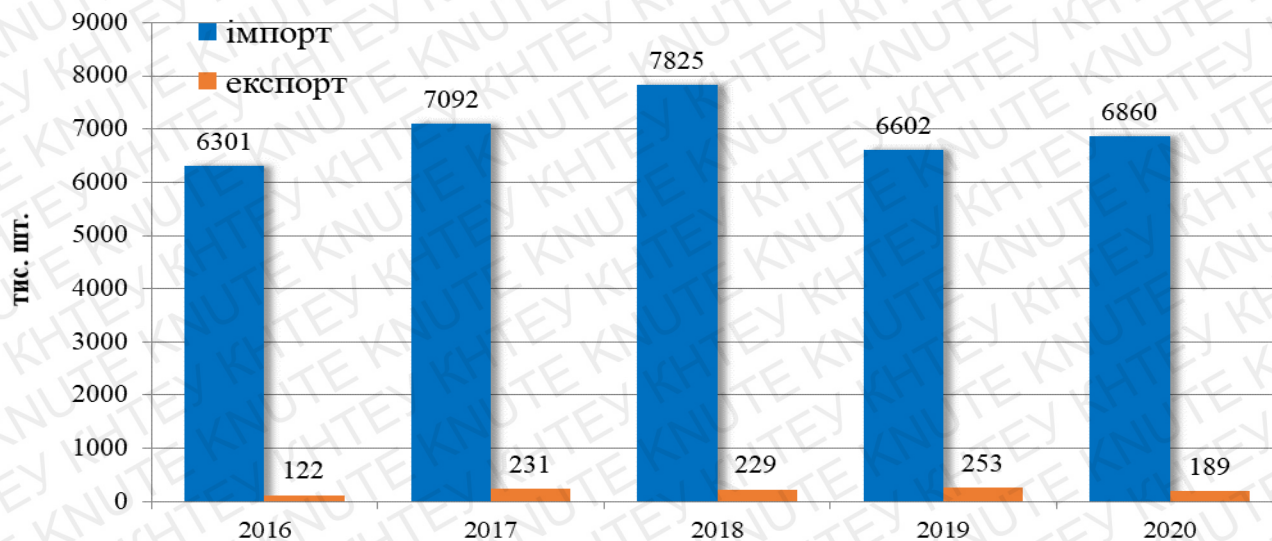

Рис. 1.2. Обсяги та динаміка експорту та імпорту мобільних телефонів, в тому числі смартфонів, у 2016-2020 рр. у натуральному вираженні, тис. шт. [13]

Проте варто зазначити, що в Україні є власне виробництво смартфонів. Компанія «Sigma» спеціалізується на випуску спеціальних «захищених» смартфонів, які мають міцний, протиударний, пило- та вологозахищений корпус.

Такі пристрої користуються популярністю у людей, які займаються екстремальними видами спорту, мандрівників [14].

Інформація про основні країни-експортери, які поставляють смартфони на ринок України, та країни, до яких Україна експортує цю продукцію, наведена в табл. 1.2. [13].

Таблиця 1.2

Основні країни-контрагенти України при здійсненні експортно-імпортних операцій із смартфонами у 2016 – 2020 роках [13]

Експорт			Імпорт		
Країна	Вартість, тис. дол. США	Питома вага, %	Країна	Вартість, тис. дол. США	Питома вага, %
2016 рік					
Молдова	11535,6	62,47	Китай	285390,7	66,92
Нідерланди	2575,7	13,95	В'єтнам	135946,3	31,88
Угорщина	1765,5	9,56	Гонконг	3292,4	0,77
Чехія	798,0	4,32	Південна Корея	777,1	0,18
2017 рік					
Молдова	28574,2	82,17	Китай	1468391,1	74,53
Нідерланди	2379,2	6,84	В'єтнам	456000,5	23,15
Російська Федерація	1854,8	5,33	Гонконг	36880,8	1,87
Чехія	1255,8	3,61	Таїланд	4394,7	0,22
2018 рік					
Молдова	31594,0	77,03	Китай	401524,7	57,91
Чехія	5883,4	14,34	В'єтнам	201612,2	29,08
Об'єднані Арабські Емірати	2572,0	6,27	Гонконг	70883,7	10,22
Бельгія	203,3	0,50	Індія	12070,8	1,74
2019 рік					
Молдова	37493,4	88,49	Китай	357967,7	55,31
Чехія	3476,5	8,20	В'єтнам	185124,2	28,60
Литва	539,9	1,27	Індія	53133,5	8,21
В'єтнам	249,9	0,59	Гонконг	48285,5	7,46
2020 рік					
Молдова	31080,1	87,90	Китай	459555,8	62,17
Чехія	2527,1	7,15	В'єтнам	192900,1	26,10
Азербайджан	804,9	2,28	Індія	38475,7	5,21
Грузія	265,3	0,75	Гонконг	43960,9	5,95

Наведені дані свідчать, що український ринок в основному насичується продукцією з Китаю. Частка імпорту смартфонів з Китаю у 2016 році складала 66,9 % у загальному обсязі імпорту цих товарів, а у 2017 році цей показник зріс і становив 74,5 %, а у 2020 році – 62,2%. Друге місце серед країн-експортерів смартфонів займає В'єтнам (у 2016 році частка імпорту з цієї країни становить 31,9%, у 2020 році – 26,1 %).

Основною країною, до якої Україна експортує смартфони, є Республіка Молдова. У 2016 році до цієї країни було експортовано понад 60 % смартфонів, а у 2019-2020 роках частка експорту цієї продукції значно зросла і становить 88%. Незначні обсяги смартфонів за період 2016-2020 рр. Україна експортувала до Чехії, Азербайджану, Нідерландів, Литви, Об'єднаних Арабських Еміратів.

Отже, лідером виробництва смартфонів на світовому ринку за 2018–2020 рр. була південнокорейська Samsung, китайська компанія Huawei посіла друге місце, на третьому – Apple (США). Аналіз статистичних даних підтверджує, що ринок смартфонів в Україні формується переважно за рахунок імпорту, обсяги якого у десятки разів перевищують обсяги експорту. Український ринок в основному насичується продукцією з Китаю.

1.2. Особливості товарознавчої експертизи та здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів

Необхідність здійснення ефективного митного контролю та митного оформлення, протидія контрабанді та порушенням митних правил ставить перед митними органами завдання, які неможливо вирішити без застосування спеціальних знань, залучення експертів та спеціалістів. Дослідження проводяться експертами Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби України.

Товарознавча експертиза є один із видів митної експертизи. Даний вид митної експертизи проводиться з метою визначення вартості товару, у тому числі і смартфонів, на підставі їх якісних показників та основних властивостей

[15]. Товарознавча експертиза смартфонів з метою визначення їх вартості відповідає на такі питання: визначення коду товару згідно з УКТЗЕД; визначення якісних властивостей даного товару, які впливають на його вартість; визначення ринкової вартості (ціни).

Основними нормативно-правовими документами, що регулюють процедуру проведення товарознавчої експертизи, є Митний кодекс України [16] та наказ Міністерства фінансів України №1058 від 02.12.2016 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку» [17].

Запит про проведення дослідження смартфонів готується посадовою особою митного органу. У запиті зазначаються підстава та мета направлення запиту, визначаються завдання для дослідження. До запиту додаються: оригінал акту про взяття проб смартфонів; копії товаросупровідних документів, які подаються при здійсненні митного оформлення смартфонів (митна декларація, зовнішньоекономічний договір (контракт), інвойс, сертифікати, техніко-технологічна документація тощо).

Процедуру проведення товарознавчої експертизи смартфонів поділяють на етапи, які виконуються послідовно: підготовчий, аналітичний та заключний. Схема проведення товарознавчої експертизи смартфонів для митних цілей зображена на рис.1.3. На підготовчому етапі проведення товарознавчої (вартісної) експертизи експерт ознайомлюється із вихідними даними для проведення дослідження, з обставинами справи та з питаннями, що поставлені перед ним для вирішення певної задачі. Основний (аналітичний) етап починається з ідентифікації смартфонів з метою встановлення їх товарної належності. Після проведення ідентифікації та визначення рівня якості смартфонів експерт визначає ринкову вартість даного товару. Ринкова вартість

встановлюється на конкретну дату та в певному регіоні, на ринку придбання, в вітчизняному ринку в грошових одиницях України [18].

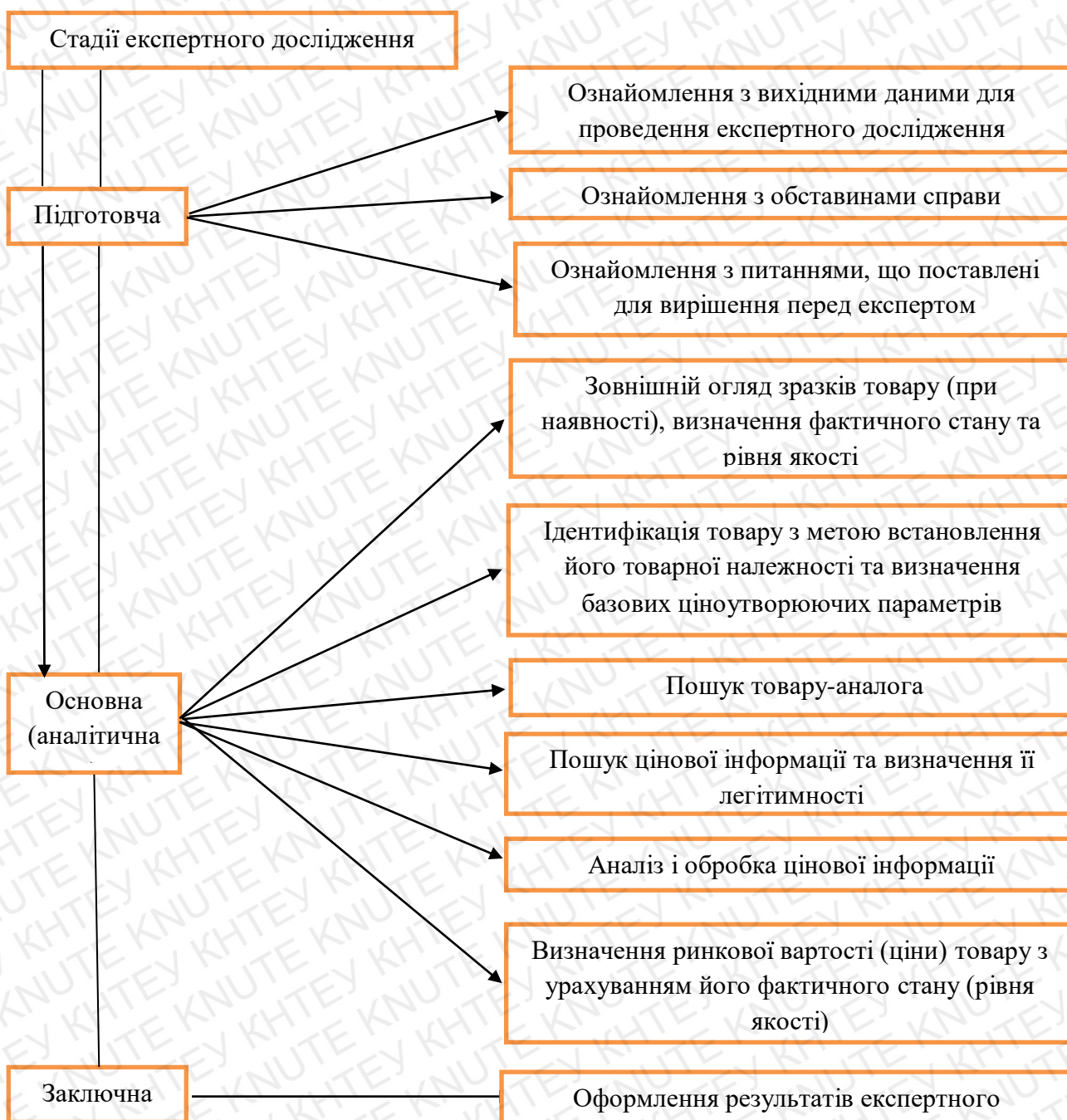

Рис. 1.3. Схема проведення товарознавчої експертизи з метою визначення ринкової вартості товару.

На останньому етапі (заклучному) проведення товарознавчої експертизи смартфонів експерт СЛЕД Держмитслужби оформлює висновок, у якому

повинен навести результати порівняльного дослідження характеристик смартфонів, вартість яких визначається та аналога – з метою обґрунтування правильності його вибору.

При проведенні товарознавчої експертизи дотримуються вимог та рекомендацій Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [19] та Методичних рекомендацій по товарознавчій експертизі непродовольчих товарів [20].

Результати товарознавчої експертизи смартфонів використовуються посадовою особою митного органу при здійсненні митних формальностей при їх митному оформленні. Відповідно до статті 4 Митного кодексу України митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і митними органами з метою дотримання вимог законодавства України з питань митної справи [16]. На виконання положень МКУ було прийнято наказ Міністерства фінансів України 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [21].

Основним документом, який є підставою для виконання митних формальностей, є митна декларація. На сьогодні одним із важливих напрямків спрощення процедур митного оформлення товарів є активне запровадження й використання електронного декларування[22]. Відповідно до ст.257 Митного кодексу України електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації [16].

Подання електронної митної декларації при імпорті смартфонів повинно відповідати вимогам таких нормативно-правових документів: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 «Про затвердження Положення про митні декларації» [23], наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» [24], наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження

відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій» [25],

Перевірка електронної митної декларації з електронними документами та призначення посадової особи підрозділу митного оформлення для виконання митних формальностей проводяться з використанням автоматизованої системи митного оформлення в порядку черговості їх надходження [21].

Важливим нормативно-законодавчим актом, що регулює переміщення смартфонів через митний кордон України, є Закон України від 04.06.2020 № 674-IX «Про Митний тариф України» [12], відповідно до якого пільгова та повна ставка ввізного мита на телефонні апарати для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку, у тому числі і смартфони (код згідно з УКТЗЕД 8517 12 00 00), становить 0%.

Смартфони відносяться до радіоелектронних засобів, тому на них поширюється дія Закону України № 1770-III від 01.06.2000 «Про радіочастотний ресурс України» [26]. Відповідно до положень статті 29' цього Закону України ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України у смугах радіочастот загального користування, та їх митне оформлення митними органами здійснюються за відсутності такого типу пристроїв у Реєстрі радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України. Зазначений Реєстр розміщено на офіційному сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

При декларуванні смартфонів у митній декларації (графа 44) декларантом має зазначатись код документу "5019" - заява декларанта або уповноваженої ним особи, в вигляді внесення коду до митної декларації, про те, що товари не включено в Реєстр радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України [25].

Засоби зв'язку, до яких відносяться і смартфони, можуть підпадати під дію постанови Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86 «Про

затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання» (із змінами), якою визначений Єдиний список товарів подвійного використання [27]. В цьому випадку засоби зв'язку повинні мати, зокрема, такі характеристики: бути спеціально призначеними для збереження роботоздатності при короткочасних електронних впливах або впливах електромагнітних імпульсів, що виникають під час ядерного вибуху; спеціально захищеними для збереження роботоздатності під дією гамма-, нейтронного або іонного випромінювання; спеціально призначеними для функціонування за межами діапазону температур від 218 К (– 55 °С) до 397 К (+ 124 °С); є системами підводного бездротового зв'язку. Тобто, смартфони, які використовуються для побутових цілей не мають такі характеристики, тому не потребують дозвільного документу Державної служби експортного контролю України.

На смартфони також поширюється дія ст. 37 Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» [28], тобто під час контролю продукції митні органи проводять документальні перевірки та вибіркові обстеження зразків продукції або згідно із секторальними планами ринкового нагляду, або у разі одержання за допомогою системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, інформації про таку продукцію, або за повідомленнями органів ринкового нагляду про продукцію, що не відповідає встановленим вимогам. Відповідно до листа Держпродспоживслужби від 30.11.2020 секторальний план державного ринкового нагляду на 2021 рік включає апарати телефонні для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку [29].

Таким чином, порядок здійснення митних формальностей згідно з митною декларацією при імпорті смартфонів та порядок проведення товарознавчої експертизи цих товарів для митних цілей визначений низкою нормативно-правових актів, положеннями яких повинні керуватися і посадові особи митних органів, і декларанти з метою недопущення порушень митного законодавства та затримок у митному оформленні.

РОЗДІЛ 2

ТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА СМАРТФОНІВ ДЛЯ МИТНИХ ЦІЛЕЙ

2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження

Товарознавча експертиза смартфонів при переміщенні їх через митний кордон України проводилась згідно положень глави 50 Митного кодексу України в рамках процедур митного контролю та митного оформлення. Проведення досліджень було організовано за наступною схемою (рис.2.1).

Проведення товарознавчої експертизи проаналізовано на прикладі практичної ситуації. Через митний кордон України в режимі імпорту переміщувалася партія мобільних телефонів (смартфонів) «iPhone» різних моделей торгової марки Apple. Згідно з МД №UA100130/2021/299234 (дод.А) товар декларувався наступним чином: «Телефонні апарати для сотового зв'язку: смартфони Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 150 шт; Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 120 шт; Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 230 шт; Apple iPhone XR 128GB White – 250 шт. Країна виробництва – CN.». Під час проведення митного контролю та митного оформлення посадовою особою м/п «Західний» Київської митниці Держмитслужби були виявлено не задекларовані смартфони iPhone таких моделей у такій кількості:

Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 10 шт.

Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 10 шт.

Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 2 шт.

Apple iPhone XR 128GB White – 3 шт.

На декларанта ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» було складено протокол про порушення митних правил. Для встановлення розміру адміністративного штрафу смартфони було вилучено і разом із постановою про порушення митних правил направлено до Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень (СЛЕД) Держмитслужби для проведення товарознавчої експертизи з метою визначення їх ринкової вартості.

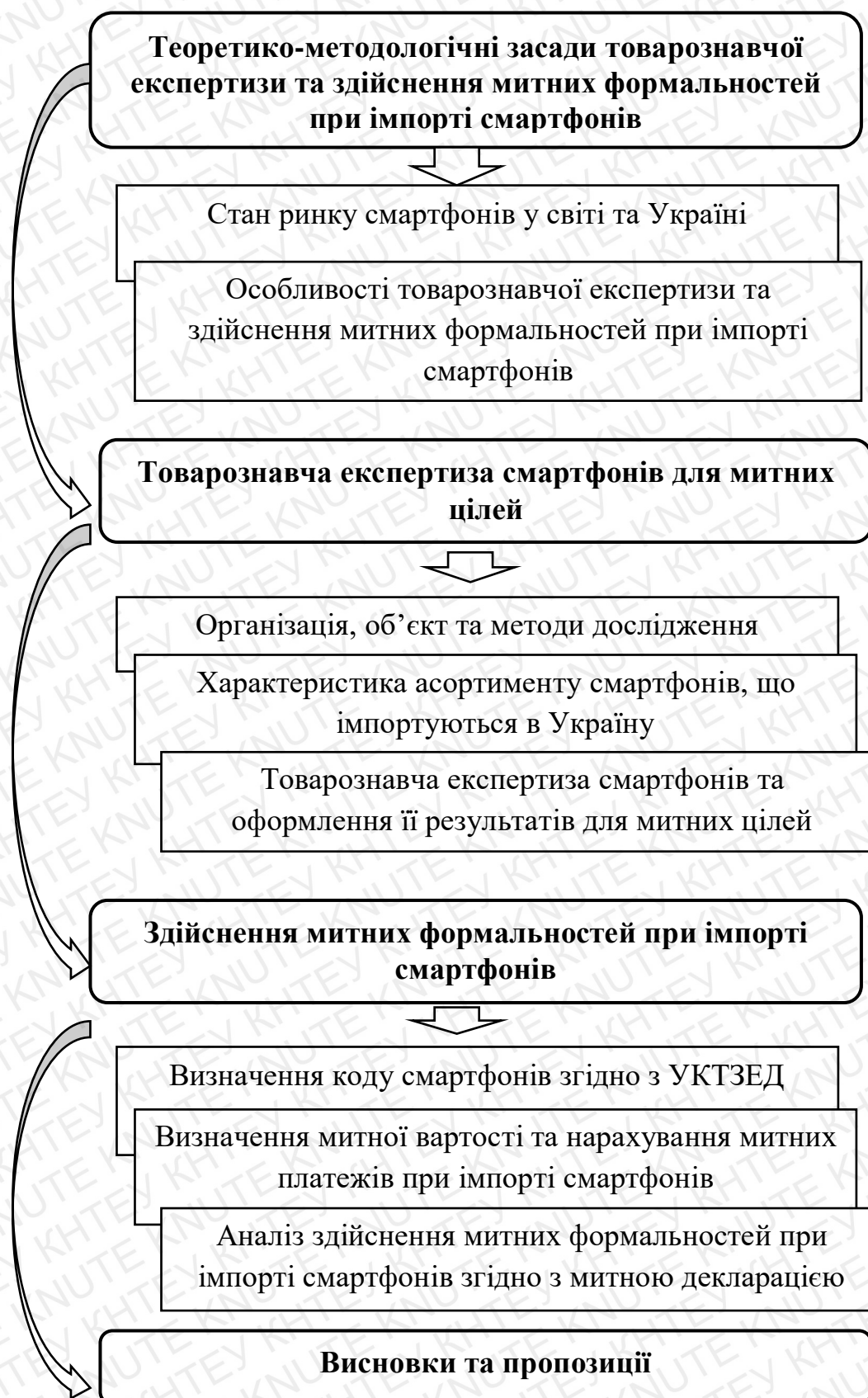

Рис. 2.1. Організація дослідження смартфонів

При проведенні товарознавчої експертизи використовується методи дослідження: органолептичний, аналітичний та вимірювальний [30].

Органолептичний метод заснований на використанні інформації, що одержана в результаті аналізу відчуттів і сприйняття від органів чуття людини (експерта): зору, нюху, слуху та ін. Даний метод найбільш простий та базується на безпосередньому сприйманні властивостей товару [31]. Під час ідентифікації смартфонів органолептичним методом визначалися такі показники, як матеріал корпусу та колір корпусу.

Аналітичний метод заснований на визначенні відповідності смартфонів вимогам нормативної, технічної та товаросупровідної документації за визначеними показниками. Технічні характеристики смартфонів (тип матриці дисплею, роздільна здатність дисплею, об'єм оперативної пам'яті, об'єм вбудованої пам'яті, кількість SIM-карток, розміри SIM-картки, стандарт зв'язку, тип процесора, кількість ядер процесора, операційна система та ін.) досліджували аналітичним методом, використовуючи маркування, інструкцію з експлуатації та товаросупровідні документи: зовнішньоекономічний контракт № 1/2021 від 01.01.2021 (дод. Б); інвойс № 2-1/2021 від 29.04.2021 (дод. В); CMR № 00067564 від 02.06.2021 (дод. Г); коносамент № RA45231789 від 29.04.202; доповнення до контракту №1/2021 від 17.04.2021.

Вимірювальний метод заснований на визначенні (вимірюванні) дійсних значень показників якості за допомогою технічних пристроїв. Перевагами застосування даного методу є об'єктивність оцінки, вираження результатів в загальноприйнятих одиницях виміру, зіставлення і відтворюваність результатів, тобто усунення недоліків органолептичного методу дослідження [30, 31]. У роботі застосовували вимірювальний метод для визначення габаритних розмірів згідно з ДСТУ 4179-2003 «Рулетки вимірювальні металеві. Технічні умови.» [32] та ваги смартфона.

Для визначення вартості смартфонів застосовувався порівняльний підхід, який ґрунтується на інформації про ціни продажу (пропонування) подібних товарів, достовірність якої не викликає сумнівів у оцінювача [18].

Під час визначення ринкової вартості методом порівняльного підходу використовувалися усереднені цінові дані, що містяться у довідково-аналітичних і періодичних виданнях, у прайс-листах торговельних організацій, які здійснюють продаж аналогічних чи ідентичних оцінюваному товару, на інтернет-сайтах, у довідниках про аукціонні ціни або ціни операцій з купівлі-продажу.

Таким чином, організація дослідження смартфонів передбачає здійснення товарознавчої експертизи за визначеними методами з належним оформленням результатів.

2.2. Характеристика асортименту смартфонів, що імпортуються в Україну

Смартфони поєднують в собі найновіші технології, тобто являють собою лабіринт технічних параметрів і функцій, хоча зовні досить схожі (рис. 2.2).

Рис.2.2. Зовнішній вигляд смартфонів

Основними функціями смартфона, крім здійснення дзвінків, є:

- вихід в Інтернет; GPS навігатор;
- функції фото / відеозйомки, а також диктофона;
- аудіо / відео програвання записів;

- читання електронних книг, документів; робота з електронною поштою;
- різні записи: пам'ятки, контактні відомості, списки, бази даних;
- різні ігри;
- робота з офісними програмами;
- управління різними електронними пристроями: проектором, DVD-програвачем тощо.

Основними класифікаційними ознаками смартфонів є: матеріал корпусу, розмір діагоналі дисплею, його тип, обсяг оперативної пам'яті, ємність акумулятора, роздільна здатність основної камери, наявність та роздільна здатність фронтальної камери, тип операційної системи, роздільна здатність екрану, кількість ядер процесора (табл. 2.1) [33-36].

Таблиця 2.1

Основні класифікаційні ознаки смартфонів

Класифікаційні ознаки	Класифікаційні угруповання мобільних телефонів
Матеріал корпусу	Метал, пластик, кераміка, скло
Розмір діагоналі дисплея, дюйми	До 4,0 дюймів; 4,1 – 4,5 дюймів; 4,5 – 5,0 дюймів; 5,1 – 5,5 дюймів; 5,55 – 6,0 дюймів; більше 6,0 дюймів
Тип дисплея	AMOLED; Super AMOLED, IPS, IGZO, LTPS, OLED, Super AMOLED Plus, Super LCD, TFT, TN
Обсяг оперативної пам'яті	< 1 ГБ; 1 – 1.5 ГБ; 2 ГБ; 3 ГБ; 4 ГБ; 6 ГБ
Ємність акумулятора	До 1800 мА/год; від 1800 до 2300 мА/год; від 2300 до 2800 мА/год; від 2800 до 3500 мА/год; від 3500 мА/год і вище
Роздільна здатність матриці основної камери	2–7 Мп; 8–12 Мп; 13 Мп і більше
Наявність та роздільна здатність матриці фронтальної камери	Наявні; відсутні; до 2 Мп; 2 Мп і більше
Тип операційної системи	Android; Windows 10 Mobile; Windows Phone; iOS
Роздільна здатність екрану	WQHD (2560x1440); FullHD (1920x1080); HD (1280x720); qHD (960x540); FWVGA (854x480); 4K UHD (3840x2160)
Кількість ядер процесора	1; 2; 2+2; 4; 4+2; 4+4; 4+4+2; 8; 10

Сучасні смартфони можуть виготовляти з наступних матеріалів: метал, пластик, кераміка і скло. Кожен з представлених матеріалів має свої плюси і мінуси. Так, «розумні телефони» із пластику, коштують недорого і легко

підлягають ремонту, але в той же час вони виглядають простовато і їх не дуже приємно тримати в руці. Смартфони, виготовлені з металу, більш надійні, можуть служити в якості антени для FM радіо, проте бездротова зарядка для них недоступна. Гаджети зі скла неймовірно приємні на дотик, але легко дряпаються, тому наявність чохла для них є обов'язковим. «Керамічні» смартфони - дорогі пристрої, дуже легкі, але і дуже тендітні.

Дисплей смартфона - найважливіша частина пристрою, адже саме дивлячись на нього ми і проводимо весь час в спілкуванні з даними гаджетом. Отже, екран повинен бути максимально якісним. На даний момент використовуються дві технології виготовлення матриці: рідкокристалічна (IPS, PLS і PVA TN + Film) і на органічних світлодіодах (Amoled, Super Amoled, Oled, Optic Amoled). Прийнято вважати, що перші - дешевше, довговічніші, але гірше відображають чорний колір і значно схильні до інверсії; в той час як другі - більш дорогі, мають глибокий чорний колір і неприродні перенасичені кольори, не мають інверсії. Що стосується розміру екрану, ідеальним можна вважати від 5,2 до 6,2 дюймів, із співвідношенням сторін 16:9. Роздільна здатність дисплею відповідає за якість і чіткість відображення. Високоякісний екран забезпечує більш приємний перегляд відео і фільмів, документів, фото тощо. Зрозуміло, що чим вище цей параметр, тим краще.

Операційні системи смартфонів є різними. Найпопулярніші на сьогоднішній день ОС для смартфонів - iOS, Android і Windows Mobile. iOS - власна операційна система Apple, на якій працюють всі без винятку Айфони. Відрізняється швидкодією, великим вибором безкоштовних додатків Android - найпопулярніша в світі ОС, на якій працюють телефони топових брендів: Samsung, Xiaomi, Lenovo, Huawei та інші. До плюсів можна віднести великий асортимент ігор і додатків (у тому числі безкоштовних) в магазині Google Play, безпроблемну синхронізацію з сервісами Google, широкі можливості для настройки інтерфейсу, регулярні оновлення. Windows Phone - застаріла, але ще існуюча ОС, на якій працюють переважно моделі Nokia і HTC, випущені до 2016 року.

Що стосується оперативної пам'яті у смартфонів, то все просто - чим її більше, тим краще. Смартфони з оперативною пам'яттю 2 Гб сьогодні вже краще не купувати, а 3 Гб вважаються оптимальним мінімумом. Що стосується типу пам'яті, то вона однозначно повинна бути найшвидшою, найновішою і найдорожчою. На даний момент такою пам'яттю є LPDDR4X.

Важливим чинником смартфонів є камера. На сьогоднішній день існують смартфони з 1 або 2-ма камерами (одна фронтальна, друга задня). При виборі камери варто звернути увагу на маркування матриці і її виробника (хорошими вважаються модулі від Samsung і Sony), розмір пікселів (чим більше, тим краще), розмір сенсора (оптимальним вважається 1/2,5 дюймів), світлосила (апертура об'єктива - чим менше, тим краще), а також наявність стабілізації.

Процесор смартфонів також є важливою характеристикою смартфонів. Вони мають такі показники: виробник, тип ядер, частота, та ін. При цьому виробник - є найважливішим показником. Кращим на сьогодні вважається Snapdragon. Тип ядер позначається цифрами, і чим вона вища, тим краще. Оптимальний варіант для сучасних моделей - від 6 ядер і вище. Топові смартфони оснащуються восьмиядерними процесорами А чим вище частота процесора, тим продуктивніше буде робота процесора і пристрої в цілому, але і тим більше тепла він буде виділяти при своїй роботі. Так, оптимальним показником частоти процесора буде від 1,3ГГц до 2,2ГГц.

Ємність батареї смартфонів вимірюється мА*год. Чим більше цей показник, тим на більш тривалий час не потрібно заряджати пристрій. Більшість смартфонів мають ємність акумулятора від 1800 до 3500 мА*год.

Залежно від виробника, смартфони мають безліч додаткових функцій, наприклад: FM-приймач; можливість підключення додаткових пристроїв; - активація по відбитку пальця; LED-спалах; відеоредактор; стандартні набори календаря, будильника, погоди, і багато іншого.

Всі смартфони можна умовно розділити на дві категорії - бюджетники і флагмани [36]. Бюджетники відрізняються мінімальним набором корисних характеристик, компактними розмірами і низькою ціною. Флагмани - топові

смартфони з розширеним набором функцій, середньої і високої цінової категорії. У них встановлюються кращі камери, потужні акумулятори, продуктивні процесори, чиста акустика і багато іншого.

Лідерами ринку з виробництва та продажів смартфонів, як було показано в п.1.1 даної роботи, можна назвати наступні бренди: Samsung, Apple, Huawei, Xiaomi, Vivo, Oppo. Порівняння особливостей останніх моделей смартфонів двох світових брендів Apple та Xiaomi наведено в табл. 2.2 [37], а в табл. 2.3 наведена товарознавча характеристика асортименту топових моделей смартфонів, представлених в торговельній мережі України [38-43]

Таблиця 2.2

Порівняльна характеристика смартфонів брендів Apple та Xiaomi

Характеристики	Xiaomi	Apple iPhone
Тип операційної системи	Android	iOS
Діагональ екрану, дюйм	від 5 до 6 і трохи більше	від 4 до 6,5
Тип матриці	IPS, AMOLED	Retina (Super, Liquid)
Кількість камер	2	2
Процесор	Snapdragon, MediaTek	A8 – A13 Bionic
Пам'ять (оперативна/вбудована), Гб	2-6/від 16-128, 256	1-3/16-512
Місткість акумулятора, мА*год	від 4000	1150-3969
Безпека	сканер відбитку пальців, сканер особи	сканер відбитку пальців, сканер особи (в новітніх моделях)
Підтримка карти пам'яті	є (не у всіх)	немає
Пиле- і вологозахист	немає	є, IP67, IP68

Компанія Apple («яблучна» компанія) – бренд США, з року в рік знаходиться в трійці лідерів з продажу смартфонів, а популярність їх пристроїв тільки зростає. Незважаючи на найвищу ціну на ринку (топові моделі айфонів коштують від 1000 дол. США і вище), їх купують мільйони людей по всьому світу. Смартфони від Apple давно стали показником статусності власника. Бюджетних смартфонів в лінійці Apple немає. Також iPhone можуть похвалитися власною операційною системою, потужним процесором, кращою камерою на ринку і багатоваріантною системою безпеки.

Таблиця 2.3

Товарознавча характеристика асортименту смартфонів, представлених на ринку України

Показники	Apple iPhone 12 Pro Max 128GB	Apple iPhone 11 64GB	Samsung Galaxy S21 Ultra 12/128GB	Samsung Galaxy M32 6/128GB	Xiaomi Redmi Note 10 Pro 6/128GB	Vivo V21 8/128GB	Huawei P Smart 2021 NFC 128GB	OPPO Reno5 Lite 8/128GB
Матеріал корпусу	Нержавіюча сталь	Алюміній	Алюміній	Пластик	Пластик	Пластик	Пластик	Пластик
Операційна система	iOS 14	iOS	Android	Android	Android	Android	Android	Android
Діагональ дисплею, дюйм	6,7	6,1	6,8	6,4	6,67	6,44	6,67	6,43
Роздільна здатність дисплею	2778x1284	1792 x 828	3200x1440	2400x 1080	2400x 1080	2400x1080	2400x 1080	2400x 1080
Камера основна, Мп	12 + 12 + 12	12+12	108 + 12 + 10 + 10	64+8+2+2	108 + 8 + 5 + 2	64+ 8+ 2	48 + 8 + 2 + 2	48 + 8+ 2 + 2
Камера фронтальна, МП	12	12	40	20	16	44	8	32
Тип процесора	Apple A14 Bionic, 6 ядер	Apple A13 Bionic, 6 ядер	Samsung Exynos 2100, 7 ядер	MediaTek Helio G80, 8 ядер	Qualcomm Snapdragon 732G, 8 ядер	MediaTek Dimensity 800U, 8 ядер	HiSilicon Kirin 710A, 8 ядер	MediaTek Helio P95, 8 ядер
Об'єм оперативної/вбудованої пам'яті, ГБ	6/128	4/64	12/128	6/128	6/128	8/128	4/128	8/128
Акумуляторна батарея, мА*год	3687	3046	5000	5000	5020	4000	5000	4310
Стандарт зв'язку	3G, 4G, 5G	2G, 3G, 4G	2G, 3G, 4G, 5G	2G, 3G, 4G	2G, 3G, 4G	2G, 3G, 4G	2G, 3G, 4G	2G, 3G, 4G
Вага, г	226	194	227	180	193	176	206	172
Середня ціна, грн	39 500	19 800	32 200	6 800	8 900	13 900	5 400	8 600

Південнокорейський бренд Samsung рік за роком займає лідируюче місце по продажах смартфонів у світі. Гаджети компанії славляться чіткими і яскравими екранами з високою роздільною здатністю, стильними дизайнерськими рішеннями і камерою топового рівня. Моделі Samsung є в широкому асортименті по ціновому діапазону – від бюджетників до флагманів.

Китайський бренд Xiaomi стрімко увірвався на світовий ринок в 2010 році, і за десятиліття вибився в трійку лідерів з продажу смартфонів на планеті. Дешеві смартфони багато в чому не поступаються, а десь навіть і випереджають іменитих конкурентів по характеристиках і можливостях. Особливо подобаються користувачам ємні акумулятори, проста операційна система на базі класичного Андроїд, а також потужні процесори і великі екрани.

Отже, асортимент смартфонів, представлений на ринку України, повністю відображає тенденції номенклатури цих пристроїв на світовому ринку. Він дозволяє задовольнити потреби найвибагливіших споживачів. Виробники оптимізують виробництво з метою зайняти найвигідніші позиції, тоді як користувачі шукають якісні продукти, які можуть задовольнити потреби з точки зору прийнятної ціни.

2.3. Товарознавча експертиза смартфонів та оформлення її результатів для митних цілей

Важливим етапом проведення товарознавчої експертизи смартфонів для митних цілей є їх ідентифікація. З цією метою нами було розроблено критерії, засоби та методи ідентифікації смартфонів (табл. 2.4). Критерії вибиралися нами виходячи з аналізу технічних характеристик смартфонів, які у найбільшій мірі впливають на їх митну та ринкову вартість.

Обрані критерії розділено на загальні та спеціальні. До загальних віднесено такі, які характерні для більшості товарів, зокрема найменування, торгова марка, виробник, країна походження.

Таблиця 2.4

Критерії, засоби та методи ідентифікації смартфонів

Критерії	Засоби	Методи
<i>Загальні</i>		
Найменування	Товар, маркування, товаросупровідні документи (ТСД)	Аналітичний
Торгова марка	Товар, маркування	Аналітичний
Виробник	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
Країна походження	Товар, маркування, ТСД, штрих-код	Аналітичний
<i>Спеціальні</i>		
Модель	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
IMEI код	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
Серійний номер	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
Матеріал корпусу	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний, органолептичний
Колір корпусу	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний, органолептичний
Розмір дисплею по діагоналі, дюйм	Товар, маркування	Аналітичний, вимірювальний
Тип матриці дисплею	Товар, маркування	Аналітичний
Роздільна здатність дисплею	Товар, маркування	Аналітичний
Габаритні розміри (довжина, ширина, глибина), см	Товар, маркування, ДСТУ 4179-2003 [32]	Аналітичний, вимірювальний
Об'єм оперативної пам'яті, ГБ	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
Об'єм вбудованої пам'яті, ГБ	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний
Кількість SIM-карток	Товар, маркування	Аналітичний
Розміри SIM-картки	Товар, маркування	Аналітичний
Стандарт зв'язку	Товар, маркування	Аналітичний
Тип процесора	Товар, маркування	Аналітичний
Кількість ядер процесора, шт.	Товар, маркування	Аналітичний
Операційна система	Товар, маркування	Аналітичний
Роздільна здатність основної камери, МП	Товар, маркування	Аналітичний
Роздільна здатність фронтальної камери, МП	Товар, маркування	Аналітичний
Наявність додаткових функцій та засобів комунікації	Товар, маркування	Аналітичний
Вага, г	Товар, маркування, ТСД	Аналітичний, вимірювальний
Ємність акумуляторної батареї, мА*год	Товар, маркування	Аналітичний

До спеціальних критеріїв віднесено технічні параметри та показники, характерні для смартфонів: модель, IMEI код, серійний номер, матеріал корпусу, колір корпусу, розмір дисплею по діагоналі, тип матриці дисплею, роздільна здатність дисплею, габаритні розміри (довжина, ширина, глибина), об'єм оперативної пам'яті, об'єм вбудованої пам'яті, кількість SIM-карток, розміри SIM-картки, стандарт зв'язку, тип процесора, кількість ядер процесора, операційна система, роздільна здатність основної камери, роздільна здатність фронтальної камери, наявність додаткових функцій та засобів комунікації, вага, ємність акумуляторної батареї.

До критеріїв віднесено, зокрема, IMEI код - (англ. International Mobile Equipment Identity - міжнародний ідентифікатор мобільного обладнання), тобто, п'ятнадцятизначне число, яке складається з 14 цифр коду плюс 15-та контрольна цифра. Він записується в пам'ять пристрою заводом-виробником для ідентифікації телефону в мережах GSM та UMTS і включає інформацію щодо походження телефону, його моделі та порядкового номера. Український державний центр радіочастот вносить коди IMEI мобільних терміналів, які ввезені в Україну відповідно до вимог чинного законодавства, до узагальненої бази даних [44].

Як засоби ідентифікації запропоновано використовувати сам товар (смартфони), маркування, товаросупровідні документи. Як методи ідентифікації смартфонів застосовувалися органолептичний, аналітичний та вимірювальний, які зазвичай використовуються у товарознавчій практиці.

Товарознавча експертиза у СЛЕД Держмитслужби проводилася згідно з наказом Міністерства фінансів України № 1058 від 02.12.2016. Експертом відділу товарознавчої експертизи та попередньої оцінки товарів управління товарознавчої, інженерно-технічної та криміналістичної експертизи СЛЕД було проведено ідентифікацію смартфонів та застосовано порівняльний метод для визначення їх ціни.

Дослідження розпочалося з візуального огляду зразків. Встановлено, що смартфони надійшли в одному поліетиленовому пакеті під митним

забезпеченням 125 № 163 (пломба). На пакеті наявна паперова маркувальна етикетка Київської митниці Держмитслужби «Відділ боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями» з описом предметів наданих на дослідження. Цілісність пакування не порушена. При відкритті пакета виявлено 25 мобільних телефонів з маркуванням виробника: «Apple iPhone ...».

За результатами зовнішнього огляду та згідно з інформацією, отриманою з мережі Інтернет (сайти: sndeep.info, iphoneimei.info, www.imei.info), надані на дослідження зразки за ІМЕІ є оригінальними пристроями торгової марки «Apple». Маркування, інструкція з експлуатації українською мовою відсутні.

Мобільні телефони не активовані. Під час візуального огляду видимих ознак використання (подряпин, пошкоджень упаковки, відставання захисної плівки тощо) не виявлено.

Результати ідентифікації смартфонів наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Результати ідентифікації смартфонів

Критерії	Зразок № 1-10	Зразок № 11-20	Зразок № 21-23	Зразок № 23-25
1	2	3	4	5
Найменування	Мобільний телефон (смартфон)			
Торгова марка	Apple			
Виробник	«ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD»,			
Країна походження	Китай			
Модель	Apple iPhone SE 128GB 2020 White	Apple iPhone SE 128GB 2020 Black	Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box	Apple iPhone XR 128GB White
ІМЕІ код	355902064816745	354450061591169	354410069195157	FK1NLXEFG5QJ
Серійний номер	DNPNM7MO G5MR	C7JNLJ8FG5 MJ	F78NM9M4G 5MH	354385063169426
Матеріал корпусу	Алюміній + скло	Алюміній + скло	Алюміній + скло	Алюміній + скло
Колір корпусу	Білий	Чорний	Чорний	Білий
Розмір дисплею по діагоналі, дюйм	4,7	4,7	6,1	6,1
Тип матриці дисплею	IPS	IPS	IPS	IPS
Роздільна здатність дисплею	1334 x 750	1334 x 750	1792x828	1792x828

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5
Габаритні розміри (довжина, ширина, глибина), см	138.4x67.3x7.3	138.4x67.3x7.3	150,9x75,7x8,3	150,9x75,7x8,3
Об'єм оперативної пам'яті, ГБ	3	3	3	3
Об'єм вбудованої пам'яті, ГБ	128	128	128	128
Кількість SIM-карток	2	2	2	2
Розміри SIM-картки	Nano-SIM +eSIM	Nano-SIM +eSIM	Nano-SIM +eSIM	Nano-SIM +eSIM
Стандарт зв'язку	2G 3G 4G	2G 3G 4G	2G 3G 4G	2G 3G 4G
Тип процесора	Apple A13 Bionic	Apple A13 Bionic	Apple A12 Bionic	Apple A12 Bionic
Кількість ядер процесора, шт.	2+4	2+4	6	6
Операційна система	iOS	iOS	iOS	iOS
Роздільна здатність основної камери, МП	12	12	12	12
Роздільна здатність фронтальної камери, МП	7	7	7	7
Наявність додаткових функцій та засобів комунікації	Безпроводна зарядка Швидка зарядка Гіроскоп Пиле-вологозахист Ліхтарик Bluetooth 5.0 NFC Wi-Fi	Безпроводна зарядка Швидка зарядка Гіроскоп Пиле-вологозахист Ліхтарик Bluetooth 5.0 NFC Wi-Fi	Безпроводна зарядка Швидка зарядка Гіроскоп Пиле-вологозахист Ліхтарик Bluetooth 5.0 NFC Wi-Fi	Безпроводна зарядка Швидка зарядка Гіроскоп Пиле-вологозахист Ліхтарик Bluetooth 5.0 NFC Wi-Fi
Вага, г	148	148	194	194
Ємність акумуляторної батареї, МА*год	1828	1828	2942	2942

Для визначення вартості наданих на експертизу смартфонів застосовано порівняльний підхід, з використанням аналогового методу, що базується на порівнянні споживчих властивостей товару, який досліджується зі споживчими властивостями аналогічних товарів, що є в даний час на ринку. Інформація про

вартість товарів була отримана з мережі Інтернет (сайти: <http://stylus.com.ua>, <http://www.citrus.ua>, <http://rozetka.com.ua>, <http://hotline.ua>, <http://easymac.com.ua>, <http://mcstore.com.ua> [38-43]) та торговельної мережі міста Києва.

Опис наданих на дослідження смартфонів Apple iPhone, їх кількість, серійні номери, IMEI коди, середня ринкова вартість та загальна розрахована вартість наведена в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Результати проведення товарознавчої експертизи смартфонів Apple iPhone

Опис та характеристики смартфонів	Кількість	Вартість за 1 шт., грн.	Загальна вартість, грн.
1	2	3	4
Товари ідентифіковано як мобільні телефони (сенсорні смартфони) «iPhone». На телефонах та упакуванні наявне маркування: «...MG6G2LL/A, MG632LL/A, MG5A2LL/A, Apple iPhone SE 128GB 2020 White, Designed by Apple in California Assembled in China, Model A1586, A1549...», серійні номери: «DNPNM7MOG5MR, F17NM0K4G5MR, DNRNL3ADG5MG, DNPNM5RVG5MR, DNPNM6HWG5MR, DNPNM82DG5MR, DNPNM6SHG5MR, DNPNM6BEG5MR, DNPNM7D6G5MR, DNPNM3Q8G5MR» та IMEI коди: «355902064816745, 355902064383746, 354410068721359, 355902063868101, 355902064100181, 355901063142673, 355902064115437, 35590006313758, 355902063560146, 355901064025679». Телефони в фабричних упаковках в комплекті з навушниками, інструкцією щодо використання, зарядним пристроєм та USB-кабелем. Маркування, інструкція з експлуатації англійською мовою.	10	16 569,00	165690,00
Товар ідентифіковано як мобільні телефони (сенсорні смартфони) «iPhone». На телефонах та упакуванні наявне маркування: «...MG642LL/A, Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box, Designed by Apple in California Assembled in China, Model A1549...», серійні номери: «F78NM9M4G5MH, F78NM9X0G5MH» та IMEI коди: «354410069195157, 354410069136508». Телефони в фабричних упаковках в комплекті з навушниками, інструкцією щодо використання, зарядним пристроєм та USB-кабелем. Маркування, інструкція з експлуатації англійською мовою.	2	19960,00	39920,00

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4
Товари ідентифіковано як мобільні телефони (сенсорні смартфони) «iPhone». На телефонах та упакованні наявне маркування: «...MG5D2LL/A, MG502LL/A, Apple iPhone SE 128GB 2020 Black, Designed by Apple in California Assembled in China, Model A1549...», серійні номери: «C7JNLJ8FG5MJ, F78NL7AQG5MJ, F4LNM9SMG5MJ, F73NMMB5G5MJ, C7JNLQUPG5MJ, C7JNLH7QG5MJ, F78NLXEJG5MJ, F78NLXD4G5MJ, C8QNMVWKG5MJ, C7JNLQ3RG5MJ, C7JNLHB4G5MJ, F78NLXSCG5MJ, C7JNLQRYG5MJ » та IMEI коди: «354450061591169, 354403068477940, 354403068462199, 354403068257037, 354408069305479, 354407069196573, 354403068398195, 354403068156007, 354403068175445, 354403068330362, 354407069132131, 354403068502499, 354403068398658». Телефони в фабричних упаковках в комплекті з навушниками, інструкцією щодо використання, зарядним пристроєм та USB-кабелем. Маркування, інструкція з експлуатації англійською мовою.	10	16558,00	165580,00
Товари ідентифіковано як мобільні телефони (сенсорні смартфони) «iPhone». На телефонах та упакованні наявне маркування: «...MGC52LL/A, Apple iPhone XR 128GB White, Designed by Apple in California Assembled in China, Model A1522...», серійні номери: «FK1NLXEF5QJ, FK1NLY5LG5QJ, FK1NLYPUG5QJ» та IMEI коди: «354385063169426, 354388062951158, 354385063293366». Телефони в фабричних упаковках в комплекті з навушниками, інструкцією щодо використання, зарядним пристроєм та USB-кабелем. Маркування, інструкція з експлуатації англійською мовою.	3	19990,00	59970,00
Всього	25		451110,00

Як видно з табл. 2.3, за результатами проведеної товарознавчої експертизи наданих зразків смартфонів Apple iPhone їх ринкова вартість для кожної моделі станом на дату оцінки, а саме 5 квітня 2021 р., становить:

Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 165680,00 грн.

Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 165580,00 грн.

Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 59880,00 грн.

Apple iPhone XR 128GB White – 59970,00 грн.

За результатами експертизи смартфонів в Спеціалізованій лабораторії експертизи та досліджень Держмитслужби України було складено висновок експерта № 211-4/2021 (дод. Д).

У висновку зазначено, що супровідними документами на товар є: митна декларація №UA100130/2021/299234; зовнішньоекономічний договір (контракт) від № 1/2021 від 01.01.2021; інвойс № 2-1/2021 від 29.04.2021; міжнародна товарно-транспортна накладна (CMR) № 00067564 від 02.06.2021; коносамент № RA45231789 від 29.04.2021.

Обґрунтування та мета направлення запиту митниці - встановлення вартості предметів; завдання для дослідження - чи мають надані на експертизу предмети ознаки користування ними; яка вартість предметів, наданих на експертизу, станом на 04.06.2021.

Завдання, поставлені перед експертом, були виконані.

Таким чином, отримані результати товарознавчої експертизи дозволять завершити митне оформлення партії смартфонів торгової марки Apple iPhone та накласти адміністративне стягнення на декларанта, який не задекларував смартфони різних моделей загальною кількістю 25 шт. Загальна сума порушення митних правил становить 451 110,00 грн.

РОЗДІЛ 3

ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ІМПОРТІ СМАРТФОНІВ

3.1. Визначення коду смартфонів згідно з УКТЗЕД

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) - це систематизований перелік товарів, який включає код товару. УКТЗЕД має шість рівнів класифікації, що побудовані за ступенем зростання деталізації і відповідної кількості цифрових знаків кодування, тобто товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів [45]. Даний класифікатор побудований за ієрархічним принципом класифікації, тобто кожен наступний рівень залежить від попереднього, але при цьому відрізняється ознакою, за якою виконується класифікація.

При декларуванні товарів, у тому числі смартфонів, з метою проведення їх митного оформлення важливим є заповнення граф 31 та 33 митної декларації. У графі 31 вказується комерційна і фірмова назва товару, його характеристики, що включають у себе асортимент, розміри, номери моделей, стандарти, типи, комплектність та інші відомості про товар, які дають можливість однозначно класифікувати його кодом, вказаним у графі 33 «Код товару» МД.

Ставки мита у Митному тарифі України [12] наведено відповідно до десятизначних кодів товарів. Нетарифні обмеження (тобто ліцензування, квотування та ін.) також в основному застосовуються до товарів, переліки яких містять їх десятизначні коди або коди товарних позицій, до яких вони відносяться [46].

Елементами структури УКТЗЕД є система кодування та система класифікації. Кодування товару - це представлення товару у вигляді цифрового знака. Код товару в УКТЗЕД десятизначний і складається таким чином: код

групи - 2 знаки; код тоарної позиції - 4 знаки; код підпозиції - 6 знаків; код категорії - 8 знаків; код підкатегорії - 10 знаків (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Кількість знаків у кодї УКТЗЕД залежно від рівня класифікації

Розглянемо порядок визначення коду смартфонів згідно з УКТЗЕД, які декларуються у митній декларації № UA100130/2021/299234 (дод. А).

У графі 31 «Вантажні місця та опис товарів - Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості» МД №UA100130/2021/299234 зазначено наступний опис: «Телефонні апарати для сотового зв'язку: смартфони Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 150 шт; Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 120 шт; Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 230 шт; Apple iPhone XR 128GB White – 250 шт.. Країна виробництва – CN.».

Перший рівень класифікації – розділ. На даному етапі товари групуються за галузями промисловості. Відповідно, смартфони відносяться до розділу XVI «Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання; їх частини; звукозаписувальна та звуковідтворювальна апаратура, апаратура для запису або відтворення телевізійного зображення і звуку, їх частини та приладдя» [12].

Наступний рівень класифікації – група. Розглянувши опис груп розділу XVI, смартфони будуть класифікуватися у групі 85 «Електричні машини, обладнання та їх частини; апаратура для запису або відтворення звуку; телевізійна апаратура для запису та відтворення зображення і звуку, їх частини та приладдя».

В структурі групи 85 для смартфонів найбільш точний опис для цього товару має товарна позиція 8517 «Телефонні апарати, включаючи апарати телефонні для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку; інша апаратура для передачі або приймання голосу, зображень та іншої інформації, включаючи апаратуру для комунікації в мережі дротового або бездротового зв'язку (наприклад, в локальній або глобальній мережі зв'язку), крім передавальної або приймальної апаратури товарних позицій 8443, 8525, 8527 або 8528» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Класифікація смартфонів у товарній позиції 8517 згідно з УКТЗЕД

Код товару	Опис товару
1	2
8517	Телефонні апарати, включаючи апарати телефонні для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку; інша апаратура для передачі або приймання голосу, зображень та іншої інформації, включаючи апаратуру для комунікації в мережі дротового або бездротового зв'язку (наприклад, в локальній або глобальній мережі зв'язку), крім передавальної або приймальної апаратури <u>товарних позицій</u> 8443, 8525, 8527 або 8528:
	- телефонні апарати, включаючи апарати телефонні для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку:
8517 11 00 00	- - телефонні апарати для дротового зв'язку з бездротовою трубкою
8517 12 00 00	- - телефонні апарати для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку
8517 18 00 00	- - інші
	- інша апаратура для передачі або приймання голосу, зображень та іншої інформації, включаючи апаратуру для комунікації в мережі дротового або бездротового зв'язку (наприклад, в локальній або глобальній мережі зв'язку):
8517 61 00 00	- - базові станції
8517 62 00 00	- - пристрої для приймання, перетворення та передачі або відновлення голосу, зображень та іншої інформації, включаючи пристрої для комутації та маршрутизації
8517 69	- - інша:
8517 69 10 00	- - - відеотелефони
8517 69 20 00	- - - переговорні пристрої
8517 69 30	- - - приймальна апаратура для радіотелефонного або радіотелеграфного зв'язку:
8517 69 30 10	- - - - для цивільної авіації
8517 69 30 90	- - - - інша
8517 69 90 00	- - - інша

Продовження табл. 3.1

1	2
8517 70 00	- частини:
	- - антени та антенні відбивачі будь-якого типу; частини, що використовуються разом з цими виробами:
8517 70 00 11	- - - антени для радіотелеграфних або радіотелефонних апаратів
8517 70 00 17	- - - для цивільної авіації
8517 70 00 19	- - - інші
8517 70 00 90	- - інші

Згідно з Поясненнями до УКТЗЕД товарна позиція 8517 включає апаратуру для прийому та передачі мови та інших звукових сигналів, зображень або інших даних між двома точками шляхом зміни електричного струму або оптичної хвилі для провідної мережі зв'язку або шляхом електромагнітних хвиль для безпроводної мережі зв'язку [47]. Мережі зв'язку, котрі можуть бути взаємозв'язаними, включають телефонію, телеграфію, радіотелефонію, локальну та глобальну мережі зв'язку.

Телефонні апарати можуть бути обладнані або включати до свого складу: пам'ять для зберігання та виклику телефонних номерів; візуальний дисплей для відображення номера, що набирається, номера вхідного виклику, дати і часу та тривалість розмови; допоміжний гучномовець та мікрофон для спілкування без використання телефонної трубки; пристрої для автоматичної відповіді на виклики, передачі записаного повідомлення, запису вхідних повідомлень та відтворення записаного повідомлення по команді; пристрої для утримання з'єднання на лінії при спілкуванні з абонентом по іншому телефону. Телефонні апарати, обладнані цими пристроями, можуть мати також кнопки, які дають можливість керувати цими операціями, включаючи перемикач, що дозволяє використовувати телефон, не знімаючи трубки з важеля. В багатьох з цих пристроїв для своєї роботи використовується мікропроцесор або цифрові інтегровані схеми.

До цієї товарної позиції входять усі типи телефонних апаратів, включаючи [47]:

- безпроводні телефонні апарати, що складаються з радіочастотної приймально-передавальної телефонної трубки, що живиться від батареї, разом з номеронабирачем, комутатором та радіочастотною приймально-передавальною базою, що з'єднана проводом з телефонною мережею (інші безпроводні телефони можуть не мати телефонної трубки, але містять комбінований навушник-мікрофон, що з'єднаний з портативним радіочастотним приймачем-передавачем з номеронабирачем і комутатором, що живиться від батареї);

- телефонні апарати, які складаються з комбінованого блоку номеронабирача і комутатора (що з'єднаний проводом з телефонною мережею) та об'єднаних головного телефону і мікрофону, що представлені разом;

- телефонні апарати для стільникових мереж зв'язку або інших безпроводних мереж зв'язку.

Ця товарна позиція включає телефонні апарати для використання в будь-якій безпроводній мережі зв'язку. Такі телефонні апарати приймають та випромінюють радіохвилі, котрі приймаються та ретранслюються, наприклад, базовими станціями або супутниками.

В цю товарну позицію включаються:

1. Стільникові або мобільні телефони.
2. Супутникові телефони.

Оскільки смартфони – підкатегорія стільникових телефонів, вони класифікуються у товарній підкатегорії 8517 12 00 00 (телефонні апарати для сотових мереж зв'язку та інших бездротових мереж зв'язку), тобто цей товар класифікується тільки за призначенням. Особливі класифікаційні ознаки смартфонів, які включали б їх технічні характеристики, відсутні. Тобто, всі смартфони класифікуються за одним десятизначним кодом - 8517 12 00 00.

Десятизначний код смартфонів зазначений у графі 33 «Код товару» МД № UA100130/2021/299234 (дод. А). У першому підрозділі графі 33 зазначено перші вісім знаків коду смартфонів згідно з УКТЗЕД, у другому підрозділі графі – дев'ятий та десятий знаки коду – 8517 12 00 00. У п'ятому підрозділі графі 33 зазначено «0» - смартфони не підлягають експортному контролю.

Таким чином, використовуючи Пояснення до УКТЗЕД, смартфони класифікуються у товарній позиції 8517 і мають десятизначний код 8517 12 00 00 (цей код задекларований у графі 33 митної декларації №UA100130/2021/299234).

3.2. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті смартфонів

На митну територію України морським транспортом за умовами поставки CIF UA Odessa надійшла партія смартфонів від «ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD» (Building 6, Fuyong Street, Baoan District, ShenZhen City, Guangdong Provice, China) до ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» (02160, м. Київ, пр. Воз'єднання, буд.15, оф. 404 Б, Україна) у кількості 750 штук на загальну суму 515205,00 дол.США.

Митна вартість смартфонів заявляється митному органу декларантом ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» під час переміщення даного товару через митний кордон України. Митна вартість смартфонів визначається на підставі документів, які надаються для документального підтвердження ціни:

- зовнішньоекономічного контракту № 1/2021 від 01.01.2021 (дод. Б);
- доповнення до контракту №1/2021 від 17.04.2021;
- інвойсу № 2-1/2021 від 29.04.2021 (дод. В);
- коносаменту № RA45231789 від 29.04.2021;
- міжнародної товарно-транспортної накладної (CMR) № 00067564 від 02.06.2021 (дод. Г).

Детальна цінова інформація про смартфони вказана в інвойсі №2-1/2021 29.04.2021 (дод. В) (табл. 3.2), згідно з яким до митного оформлення заявляються 4 моделі смартфонів Apple iPhone у загальній кількості 750 штук.

Митною вартістю смартфонів, що переміщуються через митний кордон України за митною декларацією №UA100130/2021/299234, є вартість

смартфонів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за даний товар.

Таблиця 3.2

**Цінова інформація про смартфони згідно з інвойсом
№2-1/2021 від 29.04.2021**

Повний опис товару	Кількість, шт	Ціна за шт, USD	Загальна вартість, USD
Apple iPhone SE 128GB 2020 White	150	607,09	91062,97
Apple iPhone SE 128GB 2020 Black	120	606,72	72806,42
Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box	230	731,38	168216,63
Apple iPhone XR 128GB White	250	732,48	183118,98
Всього:	750		515205,00

Митною вартістю смартфонів, що переміщуються через митний кордон України за митною декларацією №UA100130/2021/299234, є вартість смартфонів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за даний товар [48].

Метод визначення митної вартості для смартфонів заповнюється в графі 43 «Код МВВ» МД UA100130/2021/299234. У даному випадку методом визначення митної вартості смартфонів є перший метод – за ціною договору (контракту) щодо товарів, що імпортуються [16].

Відповідно до зовнішньоекономічного договору № 1/2021 від 01.01.2021 смартфони ввозилась в Україну на умовах поставки згідно з правилами ІНКОТЕРМС – 2020 – CIF UA Одеса (графа 20 митної декларації №UA100130/2021/299234). Умови поставки CIF «Вартість, страхування, фрахт» означають, що продавець «ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD» виконав обумовлену доставку в тому випадку, коли товар вже фактично поміщений на борт судна (перейшов через поручні) в порту відвантаження в узгоджені сторонами терміни. При цьому за умовами поставки CIF компанія «ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD» (продавець) повинна сплатити витрати з доставки

товару в зазначений порт призначення (в Одесу). Продавець також повинен застрахувати товар (сплативши передбачені страхові внески) від можливих ризиків його повної втрати або часткового пошкодження під час перевезення.

Складові ціни смартфонів на умовах CIF UA Одеса: ціна товару = фактурна вартість+ митні платежі у країні експорту + навантаження на транспортний засіб + страхування + транспортні витрати до кордону України [49].

Митна вартість смартфонів в даному випадку визначається за формулою (3.1):

$$MB=FB*K, \quad (3.1)$$

де, MB – митна вартість товару;

FB – фактурна вартість (ціна) товару;

K – курс валют станом на дату подання митної декларації.

Враховуючи курс валют 27,291 грн/дол.США, установлений Національним банком України [50]. (зазначається декларантом ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» у графі 23 МД), митна вартість складає:

$$MB = 515205 \times 27,291 = 14060460.00 \text{ грн.}$$

Значення митної вартості зазначається у графах 45 та 12 митної декларації №UA100130/2021/299234. Також митна вартість є основою для розрахунку статистичної вартості, яка зазначається у графі 46 «Статистична вартість» (у графі 46 зазначається у валюті України поділене на 1000 та округлене до п'яти знаків у дробовій частині значення митної вартості смартфонів, наведене в графі 45 МД). В даному випадку в графі 46 МД №UA100130/2021/299234 зазначено 14060.46000.

Отже, митна вартість смартфонів складає 14060460,00 грн. На основі цієї суми далі нараховуються митні платежі, а саме: ввізне мито та ПДВ.

Митні платежі – це податки, що справляються при переміщенні або у зв'язку з переміщенням через митний кордон та контроль за справлянням яких покладено на митні органи [51]. Такі платежі також сплачують лише в національній валюті.

Мито – це загальнодержавний податок, який встановлено Податковим та Митним кодексом України. Відповідно до Митного тарифу України [12] мито може нараховуватись за специфічною, адвалорною чи комбінованою ставками мита. У даному випадку це адвалорна ставка, що означає певний відсоток від митної вартості товарів. Нарахування за такою ставкою здійснюється за наступною формулою (3.2):

$$СМ = МВ \times М_a, \quad (3.2)$$

де, СМ – сума мита, грн;

МВ – митна вартість товару;

М_a – адвалорна ставка мита, %.

На смартфони, що класифікуються згідно з УКТЗЕД на кодом 8517 12 00 00, Митним тарифом України встановлено повну та пільгову ставку ввізного мита 0%. Отже, сума ввізного мита на партію смартфонів, що декларуються згідно з МД № UA100130/2021/299234 (дод. А), складає 0 грн.

Наступний митним нарахуванням є податок на додану вартість. Для даного виду податку основою для нарахування є митна вартість з урахуванням мита та акцизного податку (якщо є). Оскільки смартфони не відносяться до підакцизних товарів, то сума ПДВ розраховується за формулою (3.3):

$$СПДВ = (МВ + СМ) \times (ПДВ/100\%), \quad (3.3)$$

де, СПДВ – сума податку на додану вартість;

МВ – митна вартість товару;

СМ – сума мита;

ПДВ – ставка податку на додану вартість .

Основна ставка ПДВ визначається Податковим кодексом та становить 20% . Отже, сума податку на додану вартість при імпорті смартфонів становить:

$$СПДВ = (14060460,00 + 0.00) \times 0,2 = 2812092.00 \text{ грн}$$

Результати нарахування та стягнення митних платежів занесено у графу 47 МД UA100130/2021/299234 (дод. А).

У першій колонці «Вид» зазначено код виду платежу відповідно до класифікатора видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами: код «020» - ввізне мито на товари, що ввозяться на територію України суб'єктами господарювання; код «028» - податок на додану вартість з товарів, ввезених на митну територію України суб'єктами господарювання [25].

У другій колонці «Основа нарахування» зазначено: при нарахуванні мита за адвалерною ставкою – митна вартість смартфонів – 14060460,00 грн.; при нарахуванні ПДВ – митна вартість смартфонів збільшена на суму мита – 14060460,00 грн.

У третій колонці «Ставка» зазначено: при нарахуванні мита – установлений законодавством розмір ставки мита – 0%, при нарахуванні ПДВ – установлений законодавством розмір ставки ПДВ – 20%.

У четвертій колонці «Сума» зазначено нараховану суму відповідного митного платежу (для мита – 0 грн, для ПДВ - 2812092.00 грн).

У п'ятій колонці «Спосіб платежу» зазначено код способу розрахунку відповідно до класифікатора способів розрахунку: 01 – сплата митних платежів у безготівковій формі, відкриті на ім'я митних органів в територіальних органах Державної казначейської служби.

Графа 47 МД UA100130/2021/299234 представлена в табл.3.3.

Таблиця 3.3

**Нарахування митних платежів на імпорт смартфонів
(графа 47 МД UA100130/2021/299234)**

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
020	14060460,00	0%	0,00	01
028	14060460,00	20%	2812092.00	01

Отже, при ввезенні смартфонів на митну територію України на умовах поставки CIF UA Odessa за редакцією Інкотермс-2020 митна вартість дорівнює ціні товару за контрактом 14060460,00 грн. Було проведено нарахування

митних платежів на смартфони і виявлено, що в даному випадку нараховується ввізне мито за ставкою 0% та ПДВ за ставкою 20%. Таким чином, сума всіх сплачених податків для смартфонів за МД UA100130/2021/299234 складає 2812092.00грн.

3.3. Аналіз здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів згідно з митною декларацією

Одним із основних інструментів здійснення митної справи та обов'язковою умовою реалізації права на переміщення товарів, у тому числі смартфонів, через митний кордон України є їх митне оформлення та виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів з метою забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку їх переміщення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію [52].

Митні формальності підлягають виконанню відповідними особами та митними органами з метою дотримання вимог законодавства України з питань митної справи [16].

Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, який подається митному органу як електронний документ, встановлено наказом Мінфіну від 30.05.2012 № 631 [21].

Митне оформлення смартфонів розпочинається з моменту подання декларантом ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» до відділу митного оформлення № 4 митного поста "Західний" Київської митниці Держмитслужби митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення цього товару.

Оскільки митна декларація подається в електронному вигляді, тобто здійснюється електронне декларування смартфонів, то товаросупровідні документи також надаються в електронному вигляді:

➤ зовнішньоекономічний договір №1/2021 від 01.01.2021 (дод. Б) - укладено між продавцем смартфонів «ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD» (Китай) та покупцем ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» (Україна). Договір не супроводжується поданням пов'язаних з ним посередницьких (зовнішньоекономічних та/або внутрішніх) договорів, тому в графі 44 зазначається код «4100» [26]. Зовнішньоекономічний договір №1/2021 від 01.01.2021 містить відомості: предмет контракту, якість та кількість товару, строки і умови поставки, ціна товару, умови платежу, умови приймання, упаковка та маркування, форс-мажорні обставини, урегулювання спорів, додаткові умови, санкції та рекамації, а також юридичні адреса і реквізити сторін;

➤ рахунок-фактура (інвойс) №2-1/2021 від 29.04.2021 - комерційний документ, в якому вказано відправник та його адреса («ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD», Building 6, Fuyong Street, Baoan District, ShenZhen City, Guangdong Provice, China), одержувач та його адреса (ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ», 02160, м. Київ, пр. Воз'єднання, буд.15, оф. 404 Б, Україна) повний опис товару (вказано чотири моделі смартфонів Apple iPhone), кількість кожної моделі та загальна кількість (750 штук), ціна товару на одиницю та загальна вартість смартфонів (515205,00 USD), умови поставки (CIF UA Odessa);

➤ коносамент № RA45231789 від 29.04.2021 - документ, виданий морським перевізником вантажу його відправнику, що засвідчує прийняття вантажу до перевезення та містить зобов'язання доставити вантаж у пункт призначення та передавати його одержувачу. Коносамент виписується (підписується капітаном або агентом перевізника) виключно в момент прийняття вантажу на борт. Таким чином, підписаний коносамент одночасно виступає і документом, що підтверджує факт передачі вантажу для доставки (замінює акт приймання-передачі) [53];

➤ автотранспортна накладна № 00067564 від 02.06.2021 – це основний документ при перевезенні, що регулює відносини між відправником,

перевізником і отримувачем вантажу. В ній зазначено: відправник («ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD»), отримувач (ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ»), перевізник (ПАТ "Київська виробнича компанія "РАПІД", 02099, м. Київ, вул. Зрошувальна, 7), номерні знаки транспортного засобу (AA3378AB/AA2312AP), інформація про товар (смартфони Apple iPhone), маса брутто – 105 кг; загальна вартість (515205,00 USD).

Митні формальності, які були виконані посадовою особою митного поста «Західний» Київської митниці Держмитслужби при здійсненні митного оформлення товару «Телефонні апарати для сотового зв'язку: смартфони Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 150 шт; Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 120 шт; Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 230 шт; Apple iPhone XR 128GB White – 250 шт.. Країна виробництва – CN.A), передбачали наступні етапи.

1. Реєстрація митної декларації:

- перевірка відповідності формату поданої МД встановленим вимогам (за результатами формато-логічного контролю помилок у поданій декларантом ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» митній декларації не було виявлено);

- фіксування дати й часу подання МД №101060000/2019/005792 для оформлення шляхом присвоєння МД реєстраційного номера за допомогою АСМО – № UA100130/2021/299234;

- унесення МД № UA100130/2021/299234 до бази даних Київської митниці Держмитслужби.

2. Перевірка митної декларації – цей етап передбачає перевірку наявності поданого разом з МД № UA100130/2021/299234 рахунку-фактура (інвойс) №2-1/2021 від 29.04.2021.

3. Прийняття митної декларації № UA100130/2021/299234 для оформлення - унесення номера штампа ПМК до МД (зазначено ПМК 98/100 05.06.2021).

4. Оформлення митної декларації. При здійсненні митного оформлення МД № UA100130/2021/299234 виконуються такі митні формальності:

4.1. Перевірка дотримання строків подання МД № UA100130/2021/299234 – строки дотримано.

4.2. Контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в МД № UA100130/2021/299234 та інших документів, поданих для митного оформлення, зокрема:

- співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного у графі 28 МД (ЄДРПОУ: 14360570, ПАТ КБ "Приват Банк", МФО: 305299) , з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в ЄАІС митних органів України (порушень не виявлено);

- співставлення курсу валюти України – 27.29100000 до іноземної валюти – дол.США, зазначеній у графі 23 МД, з офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графи 22 МД № UA100130/2021/299234 на день подання МД до оформлення (дані достовірні);

- перевірка наявності діючих (не скасованих) спеціальних санкцій, застосованих до українського суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності – ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ», або іноземного суб'єкта господарської діяльності – «ShenZhen Vastking Electronic Co., LTD» згідно зі статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (санкції відсутні).

4.3. Перевірка правильності класифікації товару «Телефонні апарати для сотового зв'язку: смартфони Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 150 шт; Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 120 шт; Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 230 шт; Apple iPhone XR 128GB White – 250 шт.. Країна виробництва – CN.» згідно з УКТЗЕД. Код вищезазначеного товару згідно з УКТЗЕД – 8517 12 00 00 відповідає наведеному опису і є правильним.

4.4. Перевірка дотримання вимог Закону України № 1770-III від 01.06.2000 «Про радіочастотний ресурс України» [26]. Посадовою особою Київської митниці Держмитслужби було перевірено Реєстр радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України і становлено, що задекларовані смартфони

моделей Apple iPhone SE та Apple iPhone XR не включено до даного Реєстру. У графі 44 МД за кодом «5019» вказано відповідну заяву декларанта № 11 від 02.06.2021.

4.5. Перевірка належності смартфонів до Єдиного списку товарів подвійного використання [27] (товарами подвійного використання вважаються окремі види виробів, обладнання, матеріалів, програмного забезпечення і технологій, спеціально не призначені для військового використання, але які крім цивільного призначення можуть бути використані у військових або терористичних цілях). Смартфони моделей Apple iPhone SE та Apple iPhone XR не мають характеристик, які притаманні засобам зв'язку, що можуть бути віднесені до товарів подвійного використання (детально описані в п.1.3 даної роботи). У п'ятому підрозділі графі 33 МД № UA100130/2021/299234 декларантом зазначено «0», тобто смартфони не потребують дозвільних документів Державної служби експортного контролю України.

4.6. Перевірка дотримання вимог Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» [28], оскільки у 2021 році телефонні апарати включено секторальних планів державного ринкового нагляду на 2021 рік [29]. У графі 44 МД № UA100130/2021/299234 за кодом "5123" зазначено документ – декларацію про відповідність №24567 від 01.06.2021, яка має супроводжувати продукцію при наданні її на ринку відповідно до вимог щодо нехарчової продукції та її обігу на ринку України, встановлених технічними регламентами згідно з Законом України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції». Порушень не було виявлено.

4.7. Проведення митного огляду. За результатами спрацювання АСАУР було здійснено митний огляд смартфонів - повний огляд з розкриттям до 100 відсотків пакувальних місць з метою перевірки відповідності кількості та опису товарів, зазначеним у митній декларації. Огляд проводився у зоні митного контролю митного поста «Західний» в присутності представників ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ».

Під час проведення митного контролю посадовою особою Київської міської митниці Держмитслужби м/п «Західний» були виявлено не задекларовані смартфони iPhone таких моделей у такій кількості:

Apple iPhone SE 128GB 2020 White – 10 шт.

Apple iPhone SE 128GB 2020 Black – 10 шт.

Apple iPhone XR 128GB Black Slim Box – 2 шт.

Apple iPhone XR 128GB White – 3 шт.

На декларанта ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» було складено протокол про порушення митних правил та направлено зразки до Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби для проведення товарознавчої експертизи. Як було показано у пункті 2.3 даної роботи, за результатами проведених досліджень загальна сума порушення митних правил становить 451 110,00 грн.

Відповідно до статті 472 Митного кодексу України недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів [16].

Таким чином, ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» повинно сплатити штраф у розмірі 451 110,00 грн. Виявлені під час митного контролю незадекларовані у митній декларації смартфони у кількості 25 штук підлягають конфіскації.

5. Завершення митних формальностей за митною декларацією №UA100130/2021/299234. Під час завершення митного оформлення посадовими особами Київської митниці Держмитслужби виконуються такі митні формальності:

5.1. Перевірка відомостей про виконання митних формальностей, сформованих за результатами оцінки ризику за МД № UA100130/2021/299234 із застосуванням системи управління ризиками.

5.2. Перевірка правильності нарахування митних платежів, правильності заповнення графи 47 МД № UA100130/2021/299234. Встановлено, що на задекларовані товари платежі нараховано правильно (020 – ввізне мито; ставка ввізного мита – 0%, сума – 0 грн.; спосіб платежу – зазначено код 01, що в класифікаторі способів розрахунку відповідає безготівковому платежу.

028 – податок на додану вартість з товарів, ввезених на митну територію України; основа нарахування для товару – 123385,56 грн.; ставка – 20%, сума – 2812092.00 грн; спосіб платежу – зазначено код 01, тобто безготівковий платіж).

5.3.Справляння митних платежів за МД № UA100130/2021/299234.

5.4. Завершення митного оформлення шляхом внесення за допомогою АСМО до електронної МД № UA100130/2021/299234 відмітки про завершення митного оформлення та номера особистої номерної печатки посадової особи Київської митниці Держмитслужби, яка завершила митне оформлення (ОНП 98/100 05.06.2021), та передавання в установлений строк електронної МД № UA100130/2021/299234 до ЄАІС митних органів України.

Отже, митне оформлення смартфонів передбачало виконання посадовими особами відділу митного оформлення № 4 митного поста "Західний" основних митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Об'єктом дослідження в даній роботі є смартфони торгової марки Apple, які ввозяться з Китаю на митну територію України в митному режимі імпорту. Основні результати роботи такі.

1. Показано, що світовий ринок смартфонів динамічно розвивається і в 2020 р. склав 1,29 млрд. штук проти 1,37 млрд. роком раніше, що пояснюється виробничими проблемами на підприємствах через пандемію коронавірусу COVID-19. Найбільшими виробниками смартфонів за підсумками 2020 р. стали південнокорейська компанія Samsung (20,6 %), американська компанія Apple (15,9 %), китайські компанії Huawei (14,6 %), Xiaomi (11,4 %) та Vivo (8,6 %). Обсяг імпорту в Україну мобільних телефонів, в тому числі смартфонів, знаходився в межах від 426,5 млн. дол. США у 2016 р. до 739,2 млн. дол. США у 2020 р., що у 15-23 рази перевищувало експорт. Виробництво смартфонів в Україні досить слабо розвинуте: відбувається лише комплектація апаратів із запчастин, що ввозяться з-за кордону. Український ринок смартфонів в основному насичується продукцією з Китаю (62,2 % у 2020 році) та займає В'єтнам (26,1%). Основною країною, до якої Україна експортує смартфони, є Республіка Молдова (понад 85%), а також Чехії, Азербайджану, Нідерланди.

2. Смартфони поєднують в собі найновіші технології, тобто являють собою лабіринт технічних параметрів і функцій. Основними класифікаційними ознаками смартфонів є: матеріал корпусу, розмір діагоналі дисплею, його тип, обсяг оперативної та вбудованої пам'яті, ємність акумулятора, роздільна здатність основної та фронтальної камери, тип операційної системи, кількість ядер процесора, вага та інші. Сучасні смартфони можуть виготовляти з наступних матеріалів: метал, пластик, кераміка і скло. Найпопулярніші на сьогоднішній день операційні системи для смартфонів – iOS (виключно смартфони Apple,), Android і Windows Mobile. Важливим чинником смартфонів є камера. На сьогоднішній день існують смартфони з 1 або 2-ма камерами (одна фронтальна, друга основна). Більшість смартфонів мають ємність акумулятора від 1800 до 3500 мА*год. Всі смартфони можна умовно розділити на дві

категорії - бюджетники і флагмани. Бюджетники відрізняються мінімальним набором корисних характеристик, компактними розмірами і низькою ціною. Флагмани - топові моделі з розширеним набором функцій, середньої і високої цінової категорії.

3. Проведення товарознавчої експертизи проаналізовано на прикладі практичної ситуації. Через митний кордон України в режимі імпорту переміщувалася партія смартфонів «iPhone» торгової марки Apple. Згідно з МД №UA100130/2021/299234 було задекларовано 750 штук. Під час проведення митного контролю посадовою особою Київської митниці Держмитслужби були виявлені не задекларовані 25 штук смартфонів. На декларанта ТОВ «СОФТЛАЙН МОБІЛЬНІ СИСТЕМИ» було складено протокол про порушення митних правил. Для встановлення розміру адміністративного штрафу ці смартфони було вилучено і направлено до Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби для визначення їх ринкової вартості.

Для ідентифікації смартфонів було визначено критерії, засоби та методи ідентифікації. До загальних критеріїв віднесено найменування, торгова марка, виробник, країна походження. До спеціальних критеріїв віднесено технічні параметри смартфонів: модель, IMEI код, серійний номер, матеріал корпусу, параметри дисплею (розмір, тип матриці, роздільна здатність), габаритні розміри, об'єм оперативної та вбудованої пам'яті, кількість SIM-карток, стандарт зв'язку, тип та кількість ядер процесора, операційна система, параметри основної та фронтальної камери, та засобів комунікації, вага, ємність акумуляторної батареї, наявність додаткових функцій. Для визначення вартості смартфонів застосовано порівняльний підхід. Отримані результати товарознавчої експертизи дозволяють завершити митне оформлення партії смартфонів та накласти адміністративне стягнення на декларанта. Загальна сума порушення митних правил становить 451 110,00 грн.

4. Показано, що смартфони класифікуються згідно з УКТЗЕД у товарній позиції 8517. Особливі класифікаційні ознаки смартфонів, які включали б їх

технічні характеристики, відсутні. Тобто, всі смартфони класифікуються за одним десятизначним кодом - 8517 12 00 00.

5. В роботі проведено розрахунок митної вартості та митних платежів при імпорті смартфонів, які ввозились з Китаю морським транспортом за умовами поставки CIF UA Odessa. Митна вартість розраховувалась за основним методом і дорівнює ціні товару за контрактом 14060460,00 грн. Ставка ввізного мита (пільгова і повна згідно Митного тарифу України) - 0%. Сума сплачених митних платежів дорівнює сумі ПДВ і становить 2812092.00грн.

6. Було проведено аналіз здійснення митних формальностей при імпорті смартфонів згідно з митною декларацією на підставі товаросупровідних документів, до яких відносяться контракт № 1/2021 від 01.01.2021; доповнення до контракту №1/2021 від 17.04.2021; інвойс № 2-1/2021 від 29.04.2021; коносамент № RA45231789 від 29.04.2021; CMR № 00067564 від 02.06.2021.

Одержані результати є підставою для таких пропозицій:

- з метою посилення контролю за достовірністю задекларованої ціни смартфонів, Держмитслужбі України розглянути питання щодо деталізації товарної підпозиції 8517 12 згідно з УКТЗЕД на предмет розмежування різних типів мобільних телефонів, у тому числі смартфонів, за технічними параметрами;

- запропонувати Спеціалізованій лабораторії з питань експертизи та досліджень Держмитслужби для використання при здійсненні товарознавчої експертизи смартфонів розроблені критерії їх ідентифікації;

- Держмитслужбі України посилити ефективність митного пост-аудиту як форми митного контролю з метою перевірки достовірності оподаткування смартфонів при їх імпорті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Смартфон : Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Смартфон>.
2. Визначення поняття смартфона. – Режим доступу: <https://lifehack.com.ua/uk/shho-take-smartfon/>.
3. Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2023. – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/>.
4. Mobile ownership in Ukraine. – Режим доступу: <https://medialandscapes.org/country/ukraine/telecommunications/mobile-ownership>.
5. Тенденції розвитку світового ринку мобільних пристроїв. – Режим доступу: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3663/>
6. IDC: Ринок смартфонів в Україні в 2020 році. – Режим доступу: <https://itc.ua/news/idc-rynok-smartfonov-v-ukraine-v-2020-godu-vyros-nesmotrya-na-koronavirus-i-ekonomicheskij-spad/> .
7. Ринок смартфонів: Samsung ледве утримує першість, а Apple обійшли. Режим доступу: https://blog.allo.ua/rynok-smartfonov-samsung-edva-uderzhivaet-pervenstvoa-apple-oboshli_2018-11-47.
8. Mobile Vendor Market Share Worldwide. URL: <https://gs.statcounter.com/>. – Режим доступу: <http://vendor-market-share/mobile/worldwide>.
9. Андрієвська, Л. Світовий ринок смартфонів / Л. Андрієвська, Т. Глушкова, Т. Коломієць // Товари і ринки : міжнародний науково - практичний журнал. - 2021. - N 1(37). - С. 19-33. – Режим доступу: <http://tr.knute.edu.ua/files/2021/04.pdf>.
10. Чи буде відновлення продажів мобільних телефонів у 2021 році? <https://www.neway.mobi/uk/news/will-global-mobile-phone-sales-recovery-unlikely-in-2021.html>.
11. 10 найбільш продаваних смартфонів за перше півріччя 2020 го. – Режим доступу: <https://tehnofan.com.ua/2020/09/15/10-naubil%CA%B9sh>

prodavanykh-smartfoniv-za-pershe-pivrichchya-2020-ho/

12. Про Митний тариф України: Закон України від 04.06.2020 № 674-IX. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>.

13. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

14. Сайт компанії «Sigma». – Режим доступу: <https://sigmamobile.net/>.

15. Основи експертизи товарів: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / В.Д.Малигіна, Л.Д.Титаренко, Л.В.Породіна, Г.О.Лихоніна, Н.Г.Лазарева, О.Ю.Холодова. – К.: Кондор, 2009. – 296 с.

16. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

17. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку : Наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1693-16>.

18. Коломієць Т. Методологічні засади визначення ринкової вартості товарів при товарознавчій експертизі / Т. Коломієць, Л. Черняк // Товари і ринки. - 2016. - № 1. - С. 86–96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tovary_2016_1_11.

19. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 №1440. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>.

20. Методичні рекомендації по товарознавчій експертизі непродуктивних товарів. Державна митна служба України Центральне митне Управління лабораторних досліджень та експортної роботи, Київ: 2012. – 21 с.

21. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при

здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>.

22. Воробець В.Є. Електронне декларування товарів при перетині митного кордону / В.Є. Воробець // Економіка та митно-правові відносини. – 2017. - Випуск 1. – С. 57-63. – Режим доступу: http://sciencehub.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/ilovepdf_com-57-63.pdf.

23. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п>.

24. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651. – Режим доступу : <http://.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

25. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitnezakonodavstvo/nakazi/62422.html>.

26. Про радіочастотний ресурс України: Закон України ВР № 1770-III від 01.06.2000. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1770-14#Text>.

27. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86 (із змінами).- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-п#n10>.

28. Про державний ринковий нагляд та контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2735–VI. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2735-17#Text>.

29. Секторальний план державного ринкового нагляду на 2021 рік: Лист Держпродспоживслужби від 30.11.2020 . – Режим доступу:

<https://qdpro.com.ua/document/45411>.

30. Мазаракі А.А. Експертиза та митне оформлення товарів / Мазаракі А.А., Мережко Н.В., Калуга Н.В., Коломієць, Т.М., Караваєв Т.А., Осієвська В.В., Галько С.В. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 366 с.

31. Петрова І. А. Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів : навч.-практ. посіб. / І. А. Петрова, С.О. Петров, Л.В. Кричківська, В. Л. Дубоносів – Харків : ФОП Крамаренко Ю.М., 2017. – 233 с. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/41089/1/Book_2017_Petrova_Zahalni_metody.pdf.

32. ДСТУ 4179-2003. Рулетки вимірювальні металеві. Технічні умови. - [Чинний від 13-05-2003]. - К.: Держспоживстандарт України , 2003. – 18 с .

33. 10 найкращих флагманських смартфонів 2020 року. – Режим доступу: <https://root-nation.com/ua/articles-ua/top-devices-ua/ua-top-10-high-end-smartphones-2020/>.

34. Найпопулярніші смартфони 2020 року: 5 кращих. – Режим доступу: <https://marketer.ua/ua/the-most-popular-smartphones-of-2020-5-best/>.

35. Сучасні смартфони: 5 основних параметрів і їх технічні характеристики. – Режим доступу: <http://gsm-ka.com.ua/v-poiskakh-idealnogo-smartfona-obzor-5-osnovnykh-parametrov-gadzheta/>.

36. Як правильно вибрати смартфон в 2020. – Режим доступу: <https://www.vodafone.ua/shop/ru/blog/muki-vybora-kak-pravil-no-vybrat-smartfon-v-2020.html>.

37. Який із 2 брендів кращий – смартфони Хіаомі або iPhone: порівняння телефонів за 5 параметрами. –Режим доступу: <https://www.mojo.ua/ua/news/chto-iz-2-brendov-luchshe-smartfony-xiaomi-ili-iphone-sravnenie-telefonov-po-5-parametram.html>.

38. Інтернет магазин Stylus. – Режим доступу : [https:// stylus.com.ua](https://stylus.com.ua).

39. Інтернет магазин Citrus. – Режим доступу : [https:// www.citrus.ua](https://www.citrus.ua).

40. Інтернет-магазин ROZETKA. – Режим доступу: <https://rozetka.com.ua>.

41. Інтернет магазин Hotline. – Режим доступу : <https://hotline.ua/>.

42. Інтернет магазин Easymac. – Режим доступу : [https:// easymac.com.ua](https://easymac.com.ua) .
43. Інтернет магазин McStore. – Режим доступу : [https:// mcstore.com.ua](https://mcstore.com.ua).
44. Перевірка коду ІМЕІ. – Режим доступу: <https://www.ucrf.gov.ua/ua/services/perevirka-kodu-imei>.
45. Мережко Н. В. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Н. В. Мережко, Н. В. Калуга, Т. А. Караваєв. – Київ : КНТЕУ, 2019. – 312 с.
46. Український класифікатор товарів (УКТЗЕД). – Режим доступу: <http://consult-ved.com.ua/inform/uktzd?languagech=ua>.
47. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ Держмитслужби від 14.07.2020 № 256. – Режим доступу: <https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-perekhidnikh-tablits-vid-uktzed-versiyi-2012-r-do-uktzed-versiyi-2017-r-142>.
48. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, Н.В. Мережко, О.В. Рождественський ; за заг. ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 548 с.
49. Поставки на умовах міжнародних правил СІФ Інкотермс. – Режим доступу: <https://fialan.ua/ua/news/vagno-znat/umovi-cif-inkoterms-2010/>.
50. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют: Національний банк України.-Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates>.
51. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. -Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
52. Денисенко С. І. Міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі : монографія / С. І. Денисенко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 296 с. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/339162307.pdf>.
53. Правові функції коносаментів. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/>.

ДОДАТКИ